

STI- OG LØYPEPLAN

PLAN FOR FRILUFTSLIVETS FERDSELSÅRER I OPPDAL KOMMUNE

Vedtatt i kommunestyret 18.10.2018 - sak 18/107.

18.10.2018

OPPDAL
KOMMUNE

INNHOLDSFORTEGNELSE

BAKGRUNN FOR PLANEN	3
MÅL OG FORMÅL MED PLANEN	3
FORHOLDET TIL PLANER OG NASJONALE FØRINGER	4
METODE, PROSESS OG ORGANISERING	5
DEFINISJONER.....	7
FRILUFTSLOVEN OG ALLEMANNSRETTEEN	8
ROLLER, ANSVAR OG ORGANISERING	13
AKTIVITETER SOM UTØVES PÅ STI OG LØYPENETTET	15
STATUS OG FERDSEL PÅ EKSISTERENDE STI- OG LØYPENETT	16
SØR FOR SENTRUM - DRIVDALEN, DOVREFJELL OG VINSTRADALEN.....	16
ORKELSJØEN OG OMEGN	18
SENTRUM OG OMEGN	19
GRYTDALLEN – FAGERHAUG	20
SKARET – NERSKOGEN.....	21
GJEVILLVASSDALEN	23
LØNSET - DINDALEN – STORLIDALEN	24
EKSISTERENDE SKILTING OG MERKING	27
REIN- OG HUSDYRINTERESSER	29
MOTTATTE INNSPILL OG VURDERING AV DISSE	30
TILTAK OG STRATEGIER 2018-2029	39
TURSTIER OG TURVEGER.....	39
TURLØYPER (SKI).....	40
SKILTING, MERKING OG INFORMASJON	40
SAMARBEID OG ORGANISERING	40
KOMPETANSEHEVING	41
PARKERING	41
TILRETTELEGGING.....	41
HENVISNING TIL VEDLEGG	43

BAKGRUNN FOR PLANEN

Oppdal har et omfattende og mangfoldig sti- og løypenett. Dette brukes av et mangfold av interesser, men bruken og behovene for utbedringer av disse er mindre kjent. Kombinasjonen av mangfoldig bruk og manglende kunnskap har utløst behovet for å kartlegge sti- og løypenettet, herunder behovene for tiltak.

Det er nedfestet som et tiltak i folkehelseplanen for Oppdal 2017 – 2021 og Oppdal kommunes planstrategi for 2016 – 2019 at det skal utarbeides en sti- og løypeplan. Ski, vandring og sykkel er de tre bærende produktkonseptene i masterplanen for Oppdal, og utarbeidelsen av en plan for friluftslivets ferdselsårer vil være et bidrag til dette arbeidet.

Planen har status som temaplan. Dette innebærer at planen hverken binder inngrep, arealbruk eller økonomiske prioriteringer. Skal tiltak som foreslås i planen bli bindende, må det innarbeides i annet planverk. I forhold til øvrig kommunal planlegging vil planen være et hjelpemiddel og kunnskapsgrunnlag for kommuneplanens arealdel, reguleringsplaner og delplan idrett fysisk aktivitet.

MÅL OG FORMÅL MED PLANEN

Det overordnede formålet med planen er å sørge for at stier, turløyper og ferdselsårer ivaretas og planlegges på en bærekraftig måte i arbeidet med kommuneplanens arealdel og øvrig kommunal arealplanlegging.

FORMÅL:

- Tilrettelegge og sikre attraktive turstier og turveier mot omdisponering for framtida, spesielt nær bolig- og sentrumsområder.
- Å virke konfliktdependende ovenfor potensielle interessekonflikter.

HOVEDMÅL:

- Gode turstier og turveier skal øke attraktiviteten for innbyggere og tilreisende turister.
- Alle innbyggerne i Oppdal skal ha gode og tilgjengelige turmuligheter nært der de bor.
- Gi oversikt, vurdere og beskrive standarden på godt etablerte turstier og turveier, herunder eventuelle behov for tiltak.
- Foreslå eventuelle nye turstier og turveier som bør etableres, herunder tiltak for å gjennomføre dette.

For å oppnå hovedmålene, er det satt følgende delmål:

- Bidra til økt kunnskap om retter og plikter for ferdsel gjennom innmark og utmark.
- Foreslå en standard grunneieravtale mellom grunneiere og tiltakshavere.
- Legge fram beslutningsgrunnlag for prioriteringer av anlegg og tiltak for friluftsliv.
- Vektlegge lik utforming og naturvennlig tilrettelegging, også når det gjelder informasjon.
- Foreslå en overordnet modell som redegjør for ansvar og oppgavefordeling med tanke på tilrettelegging, oppgradering, drift og vedlikehold av turstier og turveier.
- Angi en standard for skilting og merking.
- Foreslå retningslinjer for publisering av prioriterte turstier og turløyper.
- Stier fra bolig- og hytteområder til nærliggende turområder bør skiltes og tilrettelegges.
- Alle skal ha tilgang til turområder innenfor en radius på 500 meter fra bolig eller fritidsbolig.
- Prioriterte utfartsområder for dagsturer bør skiltes og tilrettelegges.

FORHOLDET TIL PLANER OG NASJONALE FØRINGER

KOMMUNEPLAN FOR OPPDAL 2010 - 2021

Kommuneplanen består av en arealdel og en samfunnsdel. Arealdelen angir hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk. Kommuneplanens arealdel er nå under rullering med planperiode frem til 2029.

Kommuneplanens samfunnsdel, «Det gode liv i ei attraktiv fjellbygd», ble vedtatt i 2010 og redegjør hvor hvilke strategiske mål kommunen skal fokusere på med tanke på samfunnsutvikling.

Samfunnsdelen trekker frem tre kritiske faktorer for å kunne lykkes med å legge grunnlaget for god livskvalitet fremover:

- Stedsutvikling
- Folkehelse
- Omsorg

En plan for friluftslivets ferdselsårer kan bidra til å nå disse faktorene, gjennom å bidra til utviklingen og ivaretagelsen av attraktive bo- og turmiljø. Tilgang til turområder og ferdselsårer er viktig for å styrke og ivareta folkehelsen i befolkningen. I samfunnsdelen står blant annet følgende:

I Oppdal har vi god helårs tilgang på fin natur og varierte rekreasjonsarealer. Dette må systematisk ivaretas og utvikles videre i planleggingen slik at det blir lett å velge fysisk aktivitet. Utbygging av gang- og sykkelveger og turløyper er derfor viktig. (...)

For å redusere behov for transport, utslipp av klimagasser og å ivareta folkehelse, trafiksikkerhet og barn og unge, er det viktig å tilrettelegge gang- og sykkelveger, stier og løyper i og fra sentrum og til boligområdene og ut i landskapet.

FOLKEHELSEPLAN FOR OPPDAL 2017 - 2021

Folkehelseplanen inneholder følgende mål og tiltak som omhandler stier og løyper:

Mål	Tiltak
Befolkningen skal ha lett tilgjengelighet til godt tilrettelagte og helsefremmende friområder og sosiale møteplasser for uorganisert aktivitet og rekreasjon.	- Ivareta snarveier, skiløyper, råk og grønne korridorer gjennom planarbeid.
Befolkningen og turister skal ha god informasjon om turmuligheter og oppleve god sammenhengende skilting i hele kommunen.	- Utarbeide sti, løype- og skiltplan for kommunen. - Sikre god tilgjengelighet og skilting. - Større fokus på lavterskel og friluftsliv ved revidering av "plan for idrett og fysisk aktivitet"

ANDRE KOMMUNALE PLANER OG TEMAPLANER SOM BØR SEES I SAMMENHENG

- Kommunedelplan for trafiksikkerhet 2014 – 2018 har stier og snarveier i sentrum og mellom boligområder som en egen tiltaksdel. Fokuset her er å øke fremkommeligheten for myke trafikanter. Planen er under revidering.
- Landbruksplan for Oppdal 2013 – 2021
- Beiteplan for Oppdal 2018 – 2025 (revidering pågår).
- Beitekartlegging for Oppdal – Nibio 2015
- Delplan idrett og fysisk aktivitet 2013-2016 (revidering pågår)
- Registrerte viltopplysninger

REGIONALE OG NASJONALE FØRINGER

- Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet (Meld. St. 18 2015 – 2016)
- Handlingsplan for friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet.
- Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv 2013
- Folkehelsemeldingen «Mestring og muligheter» – (Meld. St. 19 2014 – 2015)
- Plan for friluftslivets ferdselsårer veileder – under utarbeidelse med planlagt slutføring i 2018
- Verneforskrifter og forvaltningsplan for verneområdene

METODE, PROSESS OG ORGANISERING

OPPDAL SOM PILOTKOMMUNE

Oppdal kommune er sammen med Bodø, Flesberg, Levanger, Steigen og Nes kommune pilotkommuner for utformingen av en veileder for plan for friluftslivets ferdselsårer i regi av Miljødirektoratet. Ved å være deltaker som pilotkommune i utformingen av veilederen, vil kommunenes erfaringer og innspill tas med i arbeidet og kommunen er gitt tilgang til manuset for veilederen. Statusen som pilotkommune har også gitt kommunen en arena for å diskutere planarbeidet med andre kommuner. Trøndelag og Buskerud fylkeskommune er også involvert i arbeidet.

ORGANISERING

For dette arbeidet er det satt sammen en tverrfaglig, administrativ arbeidsgruppe bestående av representanter fra tjenesteområdene kultur og miljø (Sjur Vammervold og Eli Grete Nisja), folkehelse og miljørettet helsevern (Vigdis Lauritsen Thun) og landbruk (Jenny Kristin Heggvold), i tillegg til at det ble brukt ressurser fra kart og oppmåling og eiendom ved behov. Arbeidsgruppen har stått for det løpende arbeidet med planen og har hatt ansvar for å legge frem planutkastet. For å sikre politisk deltagelse vil planutkastet legges frem til politisk behandling i bygningsrådet og kommunestyret.

MEDVIRKNING

Det ble utarbeidet et registrerings skjema som ble lagt ut på kommunens nettside 21.02.2018 og distribuert via sosiale medier. Videre ble det opprettet en egen side på kommunens nettside med informasjon om planen. 11.04.2018 ble det arrangert åpen workshop og innspillsmøte hvor det ble gitt informasjon om planen og gjennomført gruppearbeid. Det ble delt ut innspillskjema og kart hvor gruppene satt geografisk og diskuterte etablerte og eventuelle nye trasser. Dette ble så presentert og diskutert i fellesskap. Det kom her forslag til generelle strategier og på konkrete ferdselsårer. Temaet ferdselsårer er også blitt løftet for voksenopplæringa ved to anledninger. Det er også sendt ut en pressemelding som har ført til avisoppslag og radioinnslag.

Det ble nedsatt en referansegruppe som har deltatt aktivt i medvirkningen. Det ble avholdt tre møter hvor ulike tema i planen ble presentert og diskutert. Referansegruppa har bestått av følgende representanter:

- Marit Lindås Aagaard og Niels Aagaard (Barnas turlag og DNT)
- Svein Henrik Risan og Arnt Tilset (beitenæringa)
- Joakim Gaupset Eide og Trygve Sande (sykkelmiljøet)
- Hallgeir Brattset (Oppdal fjellturgruppe)
- Kåre Holsetstuen (Sykkel og vandring – masterplanen og «Opplev mer av Oppdal»).
- Narve Hårstad (Oppdal bygdealmenning)

- Margrete Vognild Blokhus (Oppdal 365, Enern og sykkel og vandring – masterplanen).

Følgende medvirkningstiltak er gjennomført:

- 07.02.2018: Informasjon- og innspillsmøte med arbeidsgruppa for beiteplanen
- 21.02.2018: Informasjon og innspillmuligheter lagt ut på kommunens nett- og facebookside
- 20.03.2018: Møte med referansegruppa
- 11.04.2018: Åpent informasjons- og innspillsmøte
- 20.04.2018: Møte med referansegruppa
- 25.05.2018: Møte med referansegruppa
- 02.08.2018: Sendt på høring med frist 02.09.2018.

KARTLEGGING OG REGISTRERING

Turbøker, turkart, turportaler og kommunale og nasjonale kartbaser danner til sammen en god oversikt over ferdselsårene i kommunen. Innspill fra interessenter, brukere, grunneiere og befolkningen for øvrig har i prosessen vært viktig. Kartleggingen og registreringen har i hovedsak tatt for seg følgende elementer:

- Eksisterende ferdselsårer underlagt et driftsansvar.
- Ferdselsårer som brukes men som ikke er tilrettelagt eller underlagt driftsansvar.
- Behovet for utbedringer av eksisterende traséer.
- Behovet for eventuelle nye traséer.

Tur- og friluftsbasen til Kartverket har som mål å sikre god forvaltning av friluftsområder og å være et kunnskapsgrunnlag for kommunen i saksbehandling, rapportering og planlegging. Basen inneholder tur og friluftsruter som må tilfredsstille visse krav. Tur- og friluftsbasen har gjennom kartleggingsarbeidet vist seg å stemme godt, selv om det viser seg at enkelte ferdselsårer er tilrettelagt men ikke lagt inn i databasen. Det må etterstrebtes at disse registreres under forutsetning av at de formelle kravene er tilfredsstillt. Det er også kommet tilbakemeldinger på at ferdselsårer er lagt inn uten at det foreligger nødvendige grunneieravtaler. Det må jobbes for at det i slike tilfeller lages avtaler eller at stien tas ut av kartet. For stier som er lagt inn i denne databasen, stilles det en rekke krav:

- En turrute som skal forvaltes i databasen for tur- og friluftsruter må være avtalt med grunneier, merket/skiltet og være knyttet opp mot et forvaltningsregime. Det betyr at det må være noen som har ansvar for tilrettelegging som skilting og/eller merking av turruta.
- Materuter (tilførselsruter) og stier uten skilting/merking kan registreres dersom de har en funksjon for en turrute det er knyttet et forvaltningsregime til.
- Turruter som er merket/skiltet og kartlagt med offentlige midler bør registreres i tur- og friluftsruter.
- Det samme gjelder data som viser sti- og løypeplaner i kommunene eller andre som er ansvarlige for slike planer.
- Det skal ikke registreres turforslag i databasen, men turrutene som er registrert i databasen kan benyttes i karttjenester på internett og som grunnlag for produksjon av papirkart som viser turforslag.
- Merkede og skiltede turruter som ikke allerede er registrert i databasen, skal registreres.
- Endringer i geometri skal registreres, dersom man finner feil i dataene som allerede er lagt inn i databasen.
- Turruter som ikke lenger er i bruk skal fjernes fra databasen.
- Merkehåndboka beskriver fremgangsmetode, krav og tips for tilrettelegging av turruter.

Figur 1: Krav til turruter i nasjonal database for tur- og friluftsruter hentet fra kartverkets nettside (<https://kartverket.no/geodataarbeid/Temadata/Nasjonal-database-for-tur--og-friluftsruter/>)

«FKB (felles kartdatabase)-TraktorvegSti» inneholder traktorveger, gangveger, stier og andre typer samferdselsnettverk som ikke forvaltes i NVDB (Nasjonal vegdatabank)/FKB-Vegnett. FKB-TraktorvegSti skal sammen med vegnettet i NVDB danne et komplett samferdselsnettverk for kjørende, syklende og gående. Dette kartlaget eies av kartverket men driftes primært av kommunen. Ved en sammenslåing av tur- og friluftsbasen og FKB-TraktorvegSti dannet dette et godt grunnlag som manuskart.

NIBIO og Miljødirektoratets kartbaser er brukt for å vurdere tiltak og eksisterende ferdselsårer opp mot kartlagte friluftsområder, beiteområder og arealressurser. SMIL-arkivet er brukt for å kartlegge ferdselsårer tilrettelagt gjennom SMIL-tilskudd.

Videre er det brukt en rekke turportaler og turbøker for å få oversikt over omfang av ferdsel på ulike ferdselsårer som ikke nødvendigvis er merket eller underlagt et driftsansvar. Sporingsverktøyet Strava har gitt gode indikasjoner over ferdselsintensitet og hvor folk ferdes.

DEFINISJONER

At alle interessenter har en felles forståelse for begrepene som brukes, er en viktig forutsetning for en god medvirkning- og arbeidsprosess. I offentlig forvaltning skilles det imidlertid i flere sammenhenger mellom ulike typer stier og løyper. Følgende definisjoner er hentet fra Miljødirektoratet og merkehåndboka:

Ferdselsåre: traséer for ferdsel som er synlige i terrenget i den sesongen som er aktuell for bruk, og leder for ferdsel på vann og over breer.

Friluftsliv: opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse.

Natur- og kulturstier: turstier eller turveger som gir opplysninger om kulturhistoriske eller naturfaglige emner, hovedsakelig gjennom skilting og merking.

Råk: Ferdselsåre som i hovedsak går fra innmark til utmark, opprinnelig brukt til flytting av husdyr.

Sykelsti: Lite eller enkelt tilrettelagte ruten uten fast dekke for ferdsel med sykkel.

Trasé: en korridor i terrenget for både nye og eksisterende ferdselsårer.

Turløyper (ski) er ferdselsårer på snødekt mark som jevnlig trækkes eller prepareres, eller som merkes eller kvistes, som traseer for vinterferdsel.

Turruter er skilta, merka og kartfesta traseer for ferdsel i den sesongen som er aktuell for bruk.

Tursti er et tydelig, smalt og sammenhengende tråkk i terrenget, som har oppstått gjennom bruk eller aktiv tilrettelegging.

Turveg er en opparbeida og sammenhengende ferdselsåre med jevnt og fast toppdekke i minst 1,2 m bredde.

FRILUFTSLOVEN OG ALLEMANNSRETTE

Allemannsretten gir som utgangspunkt enhver rett til å ferdes og oppholde seg i utmark uavhengig av hvem som er grunneier. Retten består av tre hovedelementer: ferdselsretten, oppholdsretten og høstingsretten. Ved siden av retten til ferdsel, opphold og høsting, innebærer allemannsretten også en plikt om å ferdes hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. Dette betyr at man ved ferdsel ikke skal påføre skade eller ulempe for eier, bruker, miljøet eller andre.

Allemannsretten gjelder i hovedsak i utmark. Skille mellom hva som regnes som innmark og utmark er derfor viktig for å forstå hvor det er lov å ferdes. I friluftsløven gjøres dette rede for slik:

«Som innmark eller like med innmark reknes i denne lov gårdsplass, hustomt, dyrket mark, engslått og kulturbeite samt liknende område hvor allmenhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrenghet for eier eller bruker. Udyrkete, mindre grunnstykker som ligger i dyrket mark eller engslått eller er gjerdet inn sammen med slikt område, reknes også like med innmark. Det samme gjelder område for industrielt eller annet særlig øyemed hvor allmenhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrenghet for eier, bruker eller andre.

Med utmark mener denne lov udyrket mark som etter foregående ledd ikke reknes like med innmark.»

Innmark er som hovedregel all dyrket jord: åker, eng, kulturbeite, hage, gårdsplasser, hustomter og industriareal. Det som ikke regnes som innmark, er utmark.

OM FERDELSRETTE

Allemannsretten gjelder som hovedregel alle andre steder enn innmark, i tillegg til på frossen eller snødekt åker og eng mellom 15. Oktober og 30. April. Oppstår det skade på marken i dette tidsrommet, kan grunneier forby ferdselen.

Retten til ferdsel i innmark er begrenset både med hensyn til tid og sted. Sommerstid må man holde seg til veier eller stier i innmark hvis de fører til utmark, men uten å passere gjennom gårdsplass eller over hustomt eller på annen måte være til fortrenghet eller ulempe for eier eller bruker.

Formuleringen «ferdsel til fots» omfatter også ferdsel med ski.

På vei og opparbeidet sti på innmark som fører til utmark er det fra 2012 lov til å ri, kløve, sykle og ake. Dette gjelder likevel ikke på en naturlig sti som fører til utmark. Skillet mellom naturlig og opparbeidet sti er derfor viktig for å vite om det er lov til ri, kløve, sykle eller ake på en trasé. I forarbeidene til loven er dette forklart slik;

«Med opparbeidet sti menes en ferdselsåre der det er gjennomført mer eller mindre omfattende terrenginngrep som f. eks. påkjøring av grus/pukk, klopping av bekk eller legging av planker over myr, for å lette ferdsel og evt. hindre skader på omkringliggende natur/dyrket mark. Opprinnelsen til stien kan være f. eks. dyretråkk, barnetråkk eller merking av en ferdselsåre som etter noe tids bruk har behov for opprusting.»

Ferdsel til fots er tillatt på både naturlige og opparbeidede stier gjennom innmark, under forutsetning av at ferdselen skjer uten å passere gjennom gårdsplass eller over hustomt eller på annen måte å være til utilbørlig fortrenghet eller ulempe for eier eller bruker. Skogplantefelt var frem til 2012 regnet som innmark, men dette har nå status som utmark. Ferdsel skal likevel skje på en hensynsfull og varsom måte uten å påføre skade på skogplantefeltet. Det er viktig å være oppmerksom på at stier kan gå kun i innmark uten å være tilførselsåre til utmark.

For verneområdene er det ofte egne regler for ferdsel. I Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark er følgende traséer tillatt med sykkel:

- Dindalen – Åmotsdalen (langs kjøresporet forbi Snøfjellstjønnin og videre på sti ned mot Åmotsdalen).
- Drotningdalsvegen (Ryin på Vinstradalsvegen – Vårstigen og fra denne på stien over til Bekkelægret der det er bilvei over til Folldal).

I tillegg er sykling på Snøheim- og Vålåsjøhøvegen tillatt i perioden 1. juni – 15. Juli. I de øvrige verneområdene er det ikke egne bestemmelser om sykling, det betyr at reglene er som i utmark ellers, men at man skal ferdes ekstra varsomt. El-sykler regnes som motorisert ferdsel og er kun tillatt på bilveger som ikke ligger i nasjonalparken eller Hjerkin landskapsvernområde og biotopvern.

OM FERDESKULTUR OG ALLEMANNSPLIKTENE

Selv om det er en rett til fri ferdsel og opphold i norsk natur, innebærer ikke dette en frihet uten grenser. Friluftslovens § 11 gir en generell bestemmelse om ferdselskultur, som gjelder for alle typer ferdsel og opphold i naturen. Det stilles krav om at man ved ferdsel eller opphold «*på annen manns grunn eller sjøen utenfor, skal opptre hensynsfullt og varsomt, for ikke å volde skade eller ulempe for eieren, bruker eller andre, eller påføre miljøet skade*». Hensynet til miljøet i vid forstand ble tatt inn i Friluftsloven ved revisjonen i 1996 og gjelder både natur og dyr.

Du skal alltid, enten du ferdes i innmark eller i utmark, lukke grunder etter deg og vise hensyn til dyr som beiter. Ved ferdsel med hund skal båndtvang respekteres.

MERKING OG TILRETTELEGGING AV STIER OG LØYPER

Utgangspunktet er at alle fysiske tilretteleggingstiltak krever grunneiers tillatelse. Dette innebærer opparbeidelse, merking og visse typer arbeid på stier, skiløyper og rasteplasser. Det er derfor viktig at tiltakshaver går i dialog med grunneier så tidlig som mulig i slike prosesser. Dette gjelder også der det offentlige er grunneier.

Kommunen kan i henhold til friluftsloven § 35, merke, varde, kloppe og iverksette andre mindre tiltak for å lette ferdselen i utmark. Selv om dette kan utføres uten tillatelse, skal grunneier eller bruker, inkludert reindriftsnæring, varsles før tiltaket settes i verk. Kommunen kan også gi organisasjoner som har til formål å fremme reise- og/eller friluftsliv, rett til å varde og merke bestemte ruter og turstier i utmark. Før kommunen gjør vedtak etter § 35 skal det føres forhandlinger mellom grunneier og tiltakshaver, samt at en eventuell inngrepsløyve kun skal gjelde enkelttilfeller etter søknad og kan ikke gis på generelt grunnlag. Større inngrep og bakkeplanering faller utenfor området for § 35.

Ved inngåelse av grunneieravtaler, kan det ofte være et ønske fra grunneier om en omlegging av traséen. Dette bør reguleres gjennom avtalen som inngås.

BORTVISNING, FYSISKE STENGSEL OG FORBUDSKILT

Grunneier skal kontaktes dersom du ønsker å:

- Hugge friske trær til for eksempel en gapahuk
- Tilrettelegge for allmenheten ved for eksempel å sette ut orienteringskasser, bygge og forsterke stier, bygge bruer eller kloppe, sette opp skilt eller sette opp andre permanente tiltak.
- Arrangere idrettsstevner og lignende med mange deltakere og tilskuere. Her skal det foreligge grunneiers tillatelse ved start og mål, og ellers på steder hvor sammenstimling av folk må påregnes.

Reglene om ulovlige stengsler eller oppsetting av skilt med ferdselsforbud kommer av Frilufsloven § 13:

Eier eller bruker av grunn må ikke ved stengsel eller på annen måte vanskeliggjøre ferdsel, opphold, bading eller høsting som er tillatt i denne lov, med mindre det tjener hans berettigete interesser og ikke er til utilbørlig fortrensel for allmenhetens utøvelse av allemannsrett.

Paragrafen setter med dette visse grenser for grunneiers adgang til å fritt utnytte sin eiendom på en måte som vanskeliggjør allmenhetens utøvelse av allemannsretten med mindre det tjener grunneierens berettigete interesser. Stengsler som har som primærformål å hindre folk i å utøve allemannsretten er ulovlig.

Dersom ferdsel gjør nevneverdig skade på en eiendom, eller er til vesentlig hinder for bruken som eier eller bruker gjør eller ønsker å gjøre av den, kan kommunen med samtykke av eier eller bruker bestemme hel eller delvis sperring av eiendommen i henhold til frilufsloven § 16. Denne sperringen kan likevel bare gjelde for inntil 5 år om gangen og vedtaket må stadfestes av fylkesmannen. Grunneier eller bruker har likevel rett til å vise bort folk som opptre hensynsløst eller ved utilbørlig atferd utsetter eiendommen eller berettigete interesser for skade eller ulempe (Fril. § 11). Berettigete interesser kan omfatte både naboer, andre frilufsfolk og vilt. Bortvisning må ikke forveksles med sperring. Grunneier kan etter § 3 selv forby ferdsel på vei eller sti som går gjennom innmark, men bare hvis det er snakk om ferdsel som er egnet til å volde nevneverdig skade, som for eksempel ved terrengslitasje.

ORGANISERT OG KOMMERSIELL FERDSEL

Allemannsretten gir rett til både organisert og kommersiell bruk av privat grunn, under forutsetning av at hver enkelt deltager og gruppen som helhet holder seg innenfor de rettigheter og plikter frilufsloven og allemannsretten fastsetter. Sentralt står plikten om god ferdselskultur i § 11. Når mange ferdes sammen øker faren for at det kan oppstå ulempe for grunneier og skade på naturen. Hver enkelt, og gruppen som helhet, plikter derfor å være ekstra aktsomme.

Frilufsmøter, idrettsstevner og lignende sammenkomster som kan medføre nevneverdig skade eller ulempe, kan ikke avholdes uten samtykke fra grunneier (Frilufsloven § 10). Samtykkekravet kan variere av flere kriterier, blant annet om arrangementet går på sti, i terrenget eller på vei, type aktivitet og omfanget. Det må innhentes grunneiers samtykke hvis det skal settes opp sperringer, samle folk, ha start eller innkomst, eller hvor sammenstimling av folk kan medføre nevneverdig skade eller ulempe. Dette gjelder særlig frilufsmøter, idrettsstevner og lignende. For et vanlig idrettsstevne av lokal eller regional karakter betyr dette normalt at grunneiers samtykke må innhentes i området rundt start og mål, og på punkter hvor det er naturlig at publikum vil samle seg. Alle varige installasjoner som settes opp i forbindelse med idretts- eller frilufsstevner krever grunneiers tillatelse på lik linje med andre fysiske tilretteleggingstiltak. Små, midlertidige tilretteleggingstiltak som for eksempel løypeanvisning krever ikke grunneiersamtykke, men skal tas ned etter arrangementet. Utvidelsen fra 2012 som gir rett til sykling, ridning og lignende aktiviteter på vei og opparbeidet sti i innmark som fører til utmark gjelder ikke for organiserte aktiviteter som sykkeløp og rideklubbaktiviteter. Det anbefales alltid å ha dialog med grunneier med grunneier og beitelag ved planlegging av arrangement. Der grunneiere ikke lar seg kontakte, kan grunneierlag eller utmarkslag kontaktes. Oppdal kommune kan være behjelpelig med oversikt over grunneier og kontaktpersoner.

I **verneområdene** er organisert ferdsel regulert gjennom verneforskriften for verneområdet. Det som ikke reguleres gjennom forskrift, reguleres gjennom forvaltningsplanen der det henvises til denne. Organisert ferdsel i forvaltningsplanen for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark med tilhørende verneområder defineres slik¹:

Ferdsl der person, lag, firma eller lignende planlegger, koordinerer eller arrangerer turen og det er snakk om virksomhet med grupper av deltakere, en aktivitet som gjentas eller der aktiviteten er kunngjort på forhånd. Herunder utsetting av poster for turorientering, topptrim, trimposter og lignende.

Tradisjonelle turer til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger reguleres ikke av verneforskriften.

Alle organiserte turer der hovedmålsettingen er å se på dyre- og fugleliv uavhengig av arrangør, alle jaktprøver og idrettsarrangementer, samt organisert trening er organisert ferdsel uansett arrangør.

Vennegrupper som finner sammen via «jungeltelegraf» faller utenfor det som trenger tillatelse. Annonsering i media gjennom papir eller nett, eller på sosiale medier ut over små lukkede grupper for familie og lignende er å anse som annonsering i media i verneområdet. Turistforeninger, skoler, barnehager og ideelle lag og foreninger som driver med tradisjonell turvirksomhet er unntatt bestemmelsene i forskriften og kan gjennomføres uten særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Med «tradisjonelle aktiviteter» forstås dette som den virksomhet/den dype turer disse drev med på vernetidspunktet. Aktiviteter som går utenfor dette er søknadspliktig. Alle arrangementer i nasjonalparken skal bygge på tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

I forskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark finner vi følgende under «5. Ferdsl»:

5.2 Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan.

5.3 Sykling, organisert kjøring med hundspann og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier, traséer eller i områder som er særskilt utpekt av forvaltningsmyndigheten gjennom forvaltningsplanen. Bruk av hest til kløving og gjeting er tillatt.

5.4 Innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for naturmiljøet.

For Knutshø landskapsvernområde må organisert bruk av området til idrettsarrangement, jaktprøver eller andre større arrangement ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Forskriften for ferdsel i Trollheimen inneholder ingen punkt som regulerer organisert ferdsel i verneområdet. Det betyr at ferdsel skjer innenfor de samme rammer som ellers i norsk natur. Unntaket er forskriften for Svartåmoen naturreservat som legger følgende føringer:

5. Idrettsarrangement, jaktprøver og annen organisert bruk av reservatet er forbode.

6. Bruk av sykkel, hest og kjerre og riding utanom eksisterande vegar er forbode.

7. Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til fredingsformålet forby eller regulere ferdsel i heile eller delar av reservatet ved forskrift.

¹ <http://nasjonalparkstyre.no/Dovrefjell/Planar/Forvaltningsplan/Gjeldende-forvaltningsplan-2006/>

I forvaltningsplanen for verneområdene i Trollheimen foreslås det at forskriften endres til å i større grad kunne regulere organisert ferdsel.²

Skal det drives organisert ferdsel eller arrangeres arrangement i utmark oppfordres tiltakshaver alltid til å ta kontakt med grunneier, beitelag og andre interessenter for å avklare om det er områder som krever ekstra aktsomhet eller andre hensyn. Ved organisert ferdsel i verneområder skal verneområdemyndigheten kontaktes. Kommunen er behjelpelig med kontaktinformasjon og videreformidling til grunneiere og andre.

OM OPPHOLDSRETTE

Allemannsretten gir deg rett til å raste og overnatte i utmark. Du kan fritt overnatte på samme sted i utmark inntil to døgn i lavlandet, men aldri nærmere hus eller hytte enn 150 meter med mindre annet fremgår av forskrift. På innmark skal ikke telt settes opp uten tillatelse fra grunneier. Rasting og telting i plantefelt skal ikke skje når det kan forårsake skade på ungskog eller skogforyngelsesfelt.

OM HØSTINGSRETTE

Allmennhetens høstingsretten kommer av § 5 og innebærer at man ved ferdsel i utmark kan høste ville blomster, planter, bær og sopp, når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. Denne retten innskrenkes imidlertid av unntak som kan komme av andre lover. Mange arter er for eksempel særskilt vernet og kan derfor ikke plukkes.

FORMIDLING GJENNOM TURBØKER OG ANDRE INFORMASJONSKANALER

Å utgi turkart der turruter, rasteplasser eller lignende er inntegnet krever ikke at det skal foreligge grunneiers samtykke. Det bør imidlertid alltid søkes samarbeid med grunneiere og andre interessenter i slike prosesser for å kunne enes om hvilke hensyn som kan tas.

FERDSEL I OMRÅDER HVOR REIN BEITER

I henhold til reindriftsloven § 65 plikter de som ferdes i områder med rein å vise hensyn og opptre med varsomhet så reinen ikke unødig uroes eller skremmes under for eksempel beiting eller flytting. Særlige hensyn skal vises i forbindelse med brunsttid, kalving, merking, skilling og slakting. Etter anmodning fra distriktsstyre eller reineiere i området, kan fylkesmannen stille vilkår eller nedlegge tidsbegrenset forbud mot større arrangement, idrettsstevner, jakthundprøver eller lignende som kan være til særlig skade for reindriften. Ved enkelte tilfeller kan det også inngås avtale om tidsbegrenset stenging av skiløyper, spesielt i forbindelse med flytting av rein.

Hundens eier og besitter plikter å yte erstatning for skade som hunden volder på tamrein og for utgifter og ulemper som påføres reineieren ved at hunden urettmessig jager eller skremmer rein under lovlig opphold eller flytting, uten hensyn til skyld (Reindriftsloven § 66).

2

http://nasjonalparkstyre.no/Documents/Trollheimen_dok/Planer,%20publikasjoner%20og%20skjema/Forvaltningsplan%20for%20verneomr%c3%a5dene.pdf

ROLLER, ANSVAR OG ORGANISERING

GRUNNEIERE

Grunneiere har disposisjonsrett over egen grunn og er med det en svært sentral aktør i planlegging, tilrettelegging og utvikling av sti- og løypenettet. Det er derfor viktig med et godt og formalisert samarbeid mellom kommunen, grunneiere, frivillige organisasjoner og brukere.

KOMMUNEN

Det offentlige er pålagt ansvaret for at det skal være mulig for alle å drive friluftsliv og er øverste arealmyndighet. Kommunen skal i henhold til friluftsløven § 22 arbeide for å fremme friluftsliv innen sitt område og ivareta allmennhetens interesser i alle saker av interesse for friluftslivet. Kommunen har imidlertid ikke en lovpålagt oppgave med å drifte sti- og løypenettet.

OPDAL BYGDEALMENNING

Opdal Bygdeallmenning har ansvar for, eller deltar i, forvaltningsoppgaver innenfor fiske, viltforvaltning, rovvilt, kulturminner, oppsyn og transportoppdrag. Som største grunneier er bygdeallmenninga sentral med tanke på inngåelse av grunneieravtaler i almenningen. Opdal bygdeallmenning er en av landets største bygdeallmenninger og dekker 1161 km².

Den Norske Turistforening (DNT)

DNT er Norges største friluftslivsorganisasjon med over 300 000 medlemmer. Gjennom underorganisasjonene Kristiansund og Nordmøre Turistforening (KNT), DNT Oslo og omegn, og Trondhjems Turistforening (TT), drifter DNT et omfattende løypenett i Trollheimen, Dovrefjell og i østfjella.

IDRETTSLAG

Lokale idrettslagene gjør en stor jobb gjennom å tilrettelegge og drifte en rekke stier og turløyper i kommunen. Disse bidrar også med aktivitetsfremmende tiltak i lokalmiljøene.

UTMARKSLAG OG GRUNNEIERLAG

Grunneierlag og utmarkslag er sammenslutninger av private eiendommer som i hovedsak forvalter disse eiendommene, herunder jakt- og fiskerettigheter. Flere utmarks- og grunneierlag driver skjøtsel og tilrettelegging av kulturlandskap og ferdselsårer.

VERNEOMRÅDESTYRET

Nasjonalparkstyrene forvalter nasjonalparker, naturreservater og landskapsvernområder. Nasjonalparkstyrene skal sørge for en helhetlig samlet forvaltning på tvers av administrative grenser innenfor rammene i naturmangfoldloven og verneforskriften.

MILJØDIREKTORATET

Statlig forvaltningsorgan under klima- og miljødepartementet som skaffer og formidler miljøinformasjon, utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet, styrer og veileder regionalt og kommunalt nivå, gir faglige råd og deltar i internasjonalt miljøarbeid.

ORGANISERING AV STI- OG LØYPEARBEIDET

Organisering og forvaltning av sti- og løypearbeidet i Oppdal har historiske sett ikke vært underlagt én samlet paraply. Arbeidet har i stor grad vært drevet av DNT sine underorganisasjoner, lokale lag og foreninger, og i enkelte tilfeller kommunen. Det har vært varierende i hvor stor grad disse har vært samkjørt i planlegging og forvaltning. Store geografiske avstander mellom grender og lokalsamfunn kan være en årsak til dette. Det er imidlertid lagt ned et stort og svært verdifullt arbeid av frivillige organisasjoner i kommunen. Mye på grunn av engasjerte idrettslag og andre frivillige organisasjoner.

I 2012 startet prosjektet «Opplev mer av Oppdal» med følgende formål:

Prosjekt «Opplev mer av Oppdal» vil gi innbyggerne oversikt over de turmulighetene som er tilrettelagt i kommunen. Videre vil prosjektet være med på å bidra til at Oppdal blir et sted som er godt tilrettelagt for naturopplevelsen og friluftsliv for hytteinnbyggere, turister og andre tilreisende.
--

Prosjektet har merket turstier og turveger, satt opp informasjonsmateriell og bidratt i tilrettelegging av parkeringsplasser. «Opplev mer av Oppdal» har fortsatt koordinator- og driftsansvar for arbeidet som er gjort. Oppdal kommune har bidratt med kroner 850 000 til prosjektet og Oppdal næringsforening har vært prosjekteier.

I forbindelse med masterplanarbeidet er det nedsatt en egen prosjektgruppe som jobber med området sykkel og vandring. Prosjektet mottar midler fra fellesgodefinansieringen og skal jobbe med videreutvikling av sykkel og vandring som produkt for Oppdal som reiselivsdestinasjon.

For turløypene er det nedsatt en skiløypeløypekomité som består av representanter fra Oppdal kommune, Skisporetts venner, Oppdal hytteforum og Snøhetta IL med utøvende entreprenør som observatør. Komitéen har mandat til å fastsette hvilke løyper som anses som en del av stamløypenettet og påse at prioriteringene i rapporten «Langrennsproduktet Oppdal» blir fulgt så langt det er mulig innenfor tildelte økonomiske rammer.

AKTIVITETER SOM UTØVES PÅ STI OG LØYPENETTET

VANDRING

Vandring er den mest populære aktiviteten som utøves blant befolkningen. 80 prosent av Norges befolkning vandrer i friluftslivsyemed ifølge Norsk institutt for naturforskning³. I Oppdal brukes hele kommunen til dette. Områder som brukes mye og som er viktige for nærturer er spesielt områdene rundt Kåsen, men også områdene rundt skisenteret brukes mye til vandringsformål.

TERRENGLØPING

Terrengløping er en aktivitet som stadig flere har fått opp oppmerksomheten for, og er økende. Traseene i Kåsen og rundt skianlegget, samt Trollheimen, er mye brukt til terrengløping.

LANGRENN OG ANDRE SKIAKTIVITETER

Skiturer med langrennsski, fjellski og randonée er utbredt over hele kommunen. Langrenn forekommer i hovedsak i oppkjørte løyper, mens fjellski og randonéutstyr brukes mer i utmark. Skiturer er sammen med fotturer de mest populære aktivitetene blant befolkningen. Trollheimen og områdene rundt opplever økning i ferdsel på randonée.

SYKLING

Sykling foregår på de fleste traseer fra landeveier til stier. Terrengsykling er den formen for sykling som har opplevd størst økning i perioden 2007-2011 (13%) og andelen som deltar i aktiviteten har doblet seg fra 13% i 2001 til 26% i 2011. Terrengsykling foregår på stier og turveier spredd over hele kommunen.

JAKT OG FISKE

Jegere og fiskere bruker store deler av stinettet for å komme seg til og fra jaktområder. Jakt utøves i hovedsak gjennom store deler av høsthalvåret og foregår i store deler av kommunen, spesielt sør og øst. Nasjonalt har jakt en oppslutning på 8 % av befolkningen i året. Ferskvannsfiske har nasjonal oppslutning på 30 % i løpet av et år og utøves i de fleste vann og elver i Oppdal.

BEITE- OG LANDBRUKSFORMÅL

Beitedyr har gått opp stinettet i Oppdal. Landbruket er store brukere av stinettet gjennom blant annet tilsyn, sanking, vedlikehold av gjerder og utmarksteiger, og øvrig bruk av utmark til landbruksformål.

RIDNING

Oppdal hestesportsklubb er en aktiv klubb med 122 medlemmer. Per 2017 var det registrert 76 hester i Oppdal. Nasjonalt har hesteridning en oppslutning på 4%.

ANDRE AKTIVITETER PÅ STI- OG LØYPENETTET

Andre aktiviteter som ikke er nevnt ovenfor foregår i et mindre omfang. Aktører som SNO, NINA og bygdeallmenninga bruker imidlertid stinettet og utmarka til forskning, felling, registreringer/tellinger og annet oppsyn.

³ Friluftsliv i Norge anno 2014 – status og utfordringer:
<http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2014/1073.pdf>

STATUS OG FERDSEL PÅ EKSISTERENDE STI- OG LØYPENETT

Oppdal har ett et svært omfattende og mangfoldig stinett. Det meste av dette er kommet til som et resultat av dyretråkk eller menneskelig ferdsel over tid. Denne planen vil i hovedsak ta for seg traseer som er tilrettelagt og underlagt et forvaltningsansvar. Det eksisterer imidlertid stier som er mye brukt og som kan være lite eller delvis tilrettelagt uten at det foreligger et formelt driftsansvar. Årsaker til dette kan være at det ikke er mottatt tilskudd, ikke er registrert i kartdatabaser, eller at det foreligger en allmenn forståelse av at den aktuelle stien ikke krever tilrettelegging. Flere stier er også blitt til gjennom tradisjon og hevd ved at de er brukt til ferdselsårer over mange år og er merket og/eller ryddet ved ferdsel. Denne typen ferdselsårer presenteres punktvis under tabellene nedenfor. Ferdselsårene presentert i tabellene skal være underlagt et driftsansvar.

SØR FOR SENTRUM - DRIVDALEN, DOVREFJELL OG VINSTRADALEN

Drivdalen, Dovrefjell og Vinstradalen er mye brukte turområder som også er viktig for landbruket. Dette vises blant annet gjennom kartlegginger gjennomført av NIBIO viser at området har beiter av ypperste kvalitet. Området har også viktige kulturlandskap, representert med blant annet Vinstradalen og Vetlvonin som er utpekt som et verdifullt kulturlandskap. Vinstradalen og Loe-utmarkslag har gjort et stort og svært godt arbeid med skjøtsel, tilrettelegging og formidling av området.

Pilegrimsleden har stor betydning for ferdselen gjennom området i søndre del av Drivdalen og store deler av Vinstradalen. Mye av det tilrettelagte stinettet med unntak av pilegrimsleden er nærturer rundt Driva og sørover mot Engan og Åmotsdalen. Drivdalen har omtrent 45 kilometer med nærturer som er tilrettelagt og merket takket være en stor frivillig innsats i regi av idrettslag, grendalag og utmarkslag. Bompasseringer på Vinstradalsvegen viser at det i 2013 ble solgt 1129 billetter på bommen. Dette gir et estimat på ca 1900 biler i året. Trafikken har mest sannsynlig økt siden 2013.

På Dovrefjell gikk om lag 80% av ferdselen mellom 2009 og 2012 på DNT sitt stinett ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA)⁴. De største utfartsstedene er Kongsvoll, Grønnbakken og Hjerkin. Fra Hjerkin går det buss i sesong inn til Snøheim som fører folk tettere på populære topper som Snøhetta og videre innover i nasjonalparken. Ferdselsregistreringer utført av NINA viser at stien fra stien innover mot Stropsljødalen fra Kongsvold er preget av mye ferdsel med omkring 11 000 passeringer i året sommerstid (1. Juli – 1. Oktober).

«Kongevegen over Dovrefjell» er et prosjekt i regi av Statens vegvesen hvor visjonen er «å restaurere og tilrettelegge Kongevegen over Dovrefjell slik at vegen sikres og bevares for fremtidige generasjoner». Tilretteleggingen skal fremme fysisk aktivitet, næringsutvikling og inngå i reiselivssatsingen på Dovrefjell og på begge sider av fjellet. Arbeidet med å istandsette traséen er i gang, men deler av traséen må derfor legges til alternative traséer som foreløpig ikke er avklart. Prosjektperioden er foreløpig frem til 2021.

Eksisterende ferdselsårer i Drivdalen, på Dovrefjell og i Vinstradalen:

Rutenavn	Eventuell beskrivelse	Brukstype	Type ferdselsåre	Drift
Drivdalen skianlegg	Lysløype brukt til langrenn. Nylig rustet opp med skogrydding og planering.	Langrenn	Turløype	Drivdalen IL
Risgjelan - Rønningssætra	Snøscooterkjørt turløype fra Risgjelan til Rønningssætra.	Langrenn	Turløype	Drivdalen IL

⁴ <http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2013/932.pdf>

Skoresbrua - Gottemsvegen	Snøscooterkjørt turløype til trimpost ved Gottemsvegen. Nyetablert.	Langrenn	Turløype	Drivdalen IL
Snøheim – Brunkollen	Forbindelsestrasé fra Snøheim opp til krysset ved Brunkollen	Fottur	Tursti	DNT Oslo og omegn
Brunkollen – Åmotdalshytta	Fra krysset ved Brunkollen til Åmotdalshytta	Fottur	Tursti	KNT
Brustølen	Rundtur med trimpost i starten av Vinstradalen	Fottur	Tursti	Drivdalen IL
Fossesætra	Fra Båggåstrondvegen. Trimpost.	Fottur	Tursti	Drivdalen IL
Grønnbakken – Reinheim	Populær tursti med mye ferdsel i viktig villreinterreng	Fottur	Tursti	DNT Oslo og omegn
Hesthåggålia	Opp mot trimpost i Nordre Vårstigen.	Fottur	Tursti	Drivdalen IL
Klæva - Flættasætervegen	Sæterstier i Loslia.	Fottur	Tursti	Vinstradalen og Loe utmarkslag
Kongsvold – Reinheim	Populær tur både sommer og vinter	Fottur	Tursti	DNT Oslo og omegn
Magalaupe	Kort tursti mye brukt av turister og til bading.	Fottur	Tursti	Oppdal kommune
Reinheim – Åmotdalshytta		Fottur	Tursti	KNT
Risberget rundt	Rundtur om Storhøa på Risberget, tilrettelagt med Gapahuk.	Fottur	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Sissihøa	Populær topptur fra Kløftet.	Fottur	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Skoremsbrua - Sætrumsmoen	Rundtur med trimpost.	Fottur	Tursti	Drivdalen IL
Støljære - Gråurenget - Åmotsdalen	Lite brukt tursti på gammel ferdselsåre.	Fottur	Tursti	Dovrehallen Grendalag
Svarthaugen 954 moh.	Populær topptur, kan gås som rundtur.	Fottur/sykling	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Søstusætra	Trimpost i Rismorka.	Fottur	Tursti	Drivdalen IL
Urdvatnet - Jenstad	Stien går gjennom Skirådalen, kun en liten del ved Urdvatnet ligger i Oppdal	Fottur	Tursti	KNT
Åmotdalshytta – Skamsdalen		Fottur	Tursti	KNT
Rundtur på Kongsvoll	Rundtur sør-øst for Kongsvold.	Fottur	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Moskusstien	Rundtur med utg. punkt fra Kongsvoll/Grønnbakken.	Fottur	Tursti	Dovre fjell nasjonalparkstyre
Urdvatnet - Åmotdalshytta		Fottur	Tursti	KNT
Brattstien	Bratt tur fra Drivstuen	Fottur	Tursti	Dovrehallen Grendalag
Bortreet - Halsen	I Sætermorka - Åmotsdalen	Fottur	Tursti	Dovrehallen Grendalag
Vammervolltrøa – utemsætra		Fottur	Tursti	Dovrehallen Grendalag
Sæterplassen	Tur opp til gammel husmannsplass i Sæterlia	Fottur	Tursti	Dovrehallen Grendalag
Gottem – Høgvamran - Nesto	Rundtur fra Gottem om Skreen, Høgvamran, Engan og Magalaupe.	Fottur	Tursti/turveg	Dovrehallen Grendalag
Dugurmålsteinen	Delvis på gamle seterveger. Trimpost.	Fottur	Tursti/turveg	Drivdalen IL

Pilegrimsleden	Godt tilrettelagt og mye brukt tursti i sesong.	Fottur	Tursti/turveg	Oppdal kommune
Risfossen	Rundtur langs Driva. Trimpost.	Fottur	Tursti	Drivdalen IL
Åmotsdalen p-plass - Pilbua	Åmotsdalen p-plass - Pilbua. Trimpost Skrustølen.	Fottur	Tursti/turveg	KNT
Engan	Flat rundløype rundt Engan. Trimpost ved Stølegga.	Fottur	Tursti	Drivdalen IL
Kleva - Meråket	Sæterstier i Loslia.	Fottur	Tursti	Vinstradalen og Loe utmarkslag
Setermorka	Fra bommen ved Sæterfjellvegen. Trimpost.	Fottur/langrenn	Turveg	Drivdalen IL
Smegarden - Granmo	Tursti/turveg	Fottur	Turveg	Drivdalen IL
Dindalshytta - Åmotdalshytta	Gammel ferdselsåre	Fottur	Turveg	TT
Gissingerdalen	Fra Kløftsætra i Loslia	Fottur	Tursti	Vinstradalen og Loe Utmarkslag
Vårstigen Sør	Nestavoll – Gammelholet	Fottur	Tursti	Statens Vegvesen
Vårstigen Nord	Nestavoll – Hesthåggån	Fottur	Tursti	Statens Vegvesen

Øvrige brukte ferdselsårer:

- Hevlesløkkja – Larsholen
- Høgvamran – Blakhaugen
- Drivdalshornet.
- Svarthaugsæterstien (vest for Svarthaugen)
- Sæterfjellet p-plass – Tjønnglupen. Mye brukt, spesielt i jakta.
- Håggåvegen – Falksnydda
- Gissingerbekken – Hevlesløkkja
- Åmotsdalen p-plass – Hellaugsætra – Åmotdalshytta (sti på sørsida av Åmotselva).

Parkeringsplasser og innfallspor:

- Risgjelan: ved bommen i Vinstradalen.
- Åmotsdalen: rett vest for Stølgjerdet. Tilrettelagt med informasjon og skilt.
- Magalaupe: ved Enganvegen. Tilrettelagt med søppelkasse og noe informasjon.
- Sæterfjellet: ved avlsstasjonen for fjellrev. Tilrettelagt med infotavler.
- Nestavollan
- Skåkbakken: lomme ved E6 i Drivdalen.
- Kongsvold
- Grønbakken: ved bommen før Dovre sørfra.
- Jøroskloppa: brukes mye som utfardested over Hjerkinnhøa og andre turer østover.

ORKELSJØEN OG OMEGN

Områdene rundt Orkelsjøen er preget av store vidder med gode beiter for villrein og sau. Området har et stort antall veger som gjør at man enkelt kan komme seg langt og høyt til fjells. Graden av tilrettelegging av stier i området er lav, med unntak av et lite område rundt hyttefeltet ved Orkelsjøen og en strekning med T-merket sti (rutenavn «Orkelsjøhytta»). De fleste som ferdes i dette området ferdes fritt ut fra et omfattende veisystem. Det estimeres at omkring 3000-3500 biler brukte Orkelsjøvegen i 2013 og at det har mest sannsynlig økt siden. Området brukes mye til jakt på høsten.

Rutenavn	Beskrivelse	Brukstype	Type ferdelsåre	Drift
Gamle orkelsjøvegen	Gammel ferdelsåre som er ryddet og merket	Fottur/sykling	Turveg	Jo Mellem
Orkelsjøhytta	Transportetappe som går parallelt med veg	Fottur/sykling	Tursti/bilveg	TT
Orkelsjøen - Skevåkhåmmåren	Kort familievennlig tur fra p-plass	Fottur	Tursti	Orkelsjøen hytteforening
Orkelsjøen rundt	Familievennlig rundtur rundt Orkelsjøen.	Fottur	Tursti	Orkelsjøen hytteforening

En mye gått sti i området er toppturen til Stororkelhøa, som ved to anledninger har vært gulltopp i Topptrim. Ferdelsen i området er for øvrig veldig spredd med lite kanalisering og tilrettelagte stier. Ferdelsårer som skiller seg ut er ruten fra Fagerhaug til Orkelsjøen via Langvelldalen og vege mellom Orkelsjøen – Såtålia – Bekkelægeret som er en anbefalt sykkelstur.

Parkeringsplasser og innfallsporter:

- Orkelsjøen p-plass.
- Flere mindre parkeringsplasser langs Orkelsjøvegen. Bomveg.
- Stenbakken langs Langvelldalsvegen.

SENTRUM OG OMEGN

Området avgrenses til å gjelde sentrum med de omkringliggende områdene Kåsen, skisenteret (Hovden, Vangslia, Stølen, Ådalen) og vestover mot Vang og Vika. Områdene rundt sentrum er mye brukt til friluftaktiviteter på alle nivå og bruken er mangfoldig. Nærturtilbudet i og rundt sentrum brukes mye av familier, eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne, og er derfor et viktig lavterskeltilbud for sentrumsbefolkningen. Det er gjort få tellinger i området som sier noe eksakt om ferdsel, men observasjoner og andre registreringer gir et inntrykk av ferdselen. For eksempel viser Strava at Våttåhaugen, sentrumsløypa, Skjørstadvovden, Elgtjønna og Stølhøa er turmål som peker seg ut med mye ferdsel. Kåsen-området er generelt preget av spredt ferdsel da området har et stinett med varierte muligheter. Rundt skisenteret bærer ferdselen mer preg av å følge stier, veger og forbindelsestraseer, men også her forekommer spredt ferdsel.

Enkelte områder er preget av et betydelig press fra flere interessenter. Friluftsliv, utbygging og jordbruk har spesielt interesser i de sentrumsnære områdene rundt Oppdal skisenter. Vinterstid går det turløyper gjennom skianleggene som brukes mye av både lokalbefolkning og fritidsbeboere. Disse representerer et viktig nært tilbud som bidrar til å minke biltrafikk ut til andre utfartssteder vinterstid.

Rutenavn	Beskrivelse	Brukstype	Type ferdelsåre	Drift
Hovden - Stølen	Sentrumsnær skiløype, krysser en del veger	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Hovden - Vangslia	Solvendt skiløype	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Kåsen skianlegg	Skianlegg med flere rundturer og skiskytteranlegg	Langrenn	Turløype	Oppdal IL
Allmannberget rett til topps	Bratt tur opp framsida	Fottur	Tursti	Uavklart
Stølen - Stølhøa	Merket sentrumsnær topptur	Fottur/sykling	Tursti	Opplev mer av Oppdal

Kåsen turområde	Stort merket stinett i Kåsen, inkluderer også Våttåhaugen, Mjøstigin og Allmannberget.	Fottur/sykling	Tursti/turveg	Opplev mer av Oppdal
Kullsjøen rundt	Lett tilgjengelig turområde for familier	Fottur/barnevogn	Turveg	Oppdal kommune
Elgtjønna	Rundløype rundt Elgtjønna, tilpasset rullestol og barnevogn	Fottur/sykling/rullestol	Turveg	Opplev mer av Oppdal
Ålmstigen	Turveg sentralt i sentrum tilpasset rullestol og barnevogn.	Fottur/rullestol/langrenn	Turveg	Lions
Pilegrimsleden		Fottur	Tursti/turveg	Oppdal kommune
Skole- og idrettsområdet	Nærrområde for tur og trening hele året, i tilknytning til skolene.	Langrenn	Turløype	Oppdal kommune/ preppeansvar vinterstid?

Øvrige brukte ferdselsårer:

- Skjørstadvolden om Bjørndalsvegen
- Ålmastien (Vest for Alma ved Jo-sætra ned mot Gorsetstølan)
- Rollerkåsen (Sollisætra – Langsætra)
- Hokkårsløkkjæterstien (Våttåhaugen – Orkelsjøvegen ved Jo-sætra).
- Stortrollskodalen – Myrheim
- Blåøret
- Almannberget fra Gammelvangen (baksida).
- Traséen til Dynafit fjellmaraton

Området nordover fra fritidsparken mot Moa og Byna brukes som løypetrásé for Enern og er blitt et mye brukt sykkelområde.

Parkeringsplasser og innfallsporter:

I sentrum er det en rekke offentlig parkeringsplasser, men de fleste av disse ligger i sentrumskjernen.

- Vangslia skisenter
- Stølen (østre)
- Kåsen (sør for industriområdet)
- Kåsen skianlegg
- Nordre industrivegen 26

GRYTDALEN – FAGERHAUG

Området har etter hvert fått et godt utbygd turløypenett vinterstid. Graden av tilrettelegging for fotturer er imidlertid mindre. Området er preget av et lett turterreng som er godt egnet for familier. Det er i senere tid også kommet en god del hytteutbygging og området har viktige viltinteresser. Også her foreligger det lite ferdselstillinger som sier noe om bruken av området. Vinterstid er det godt kjent at turløypene rundt Vora med avstikkere ned til Stuggulia, Nyhaugen og Pøta, og turløypa fra Stølen er mye brukt. Grytdalen har flere setre og et rikt kulturlandskap. Grytdalsveien brukes mye til sykling sommerstid.

Rutenavn	Beskrivelse	Brukstype	Type ferdselsåre	Drift
----------	-------------	-----------	------------------	-------

Vålan	Lett tilgjengelig rundløype delvis i gammel lysløype	Fottur	Turveg	Opplev mer av Oppdal
Maurhaugen - Fjellskolen	Skiløype som knytter Maurhaugen til Stølen - Fjellskolen - Vora	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Nyhaugen - Vora	Skiløype som knytter Nyhaugen til Vora Rundt	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Pøta - Vora	Skiløype som knytter Pøta til Vora	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Stuggulia - Vora	Skiløype som knytter Stuggulia til Vora rundt	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Stølen - Fjellskolen	Skiløype i lett terreng fra sentrum/Stølen til Fjellskolen	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Vora rundt	Rundløype for langrenn rundt Vora - populær	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Øverlia - Oppdalstoppen	Skiløype som knytter Oppdalstoppen til Stølen - Fjellskolen	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Svarthattan	Fin topptur i enkelt terreng	Fottur/sykkel	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Pilegrimsleden	Følger Gamle Kongeveg.	Fottur	Tursti/turveg	Oppdal kommune

Øvrige brukte ferdselsårer:

- Romolsætra – Trollhøtta/Grythatten
- Saga – Storhøa
- Lunningshaugen – Storhøa
- Vora – kan nås fra flere kanter med mange småstier.

Parkeringsplasser og innfallspor

- Stuggulia
- Fjellskolen
- Lunningshaugen
- Nyhaugen
- Oppdalstoppen
- Stenbakken
- Gryta (sørsida)

SKARET – NERSKOGEN

Populært friluftsområde for både lokalbefolkning, hyttebeboere og tilreisende. Området har fått et svært godt utbygd turløypenett vinterstid og brukes mye til både turgåing og sykling. Viktige utfartssteder i området er Skarvatnet, Grøtsætra og Skarbakkan.

Raudhovden har i senere tid blitt ettertraktet av stisyklister. Det er flere tilrettelagte sykkelstier som i hovedsak er konsentrert i fjellområdet fra Dørreshovden og nordover til Bårdsfjellet. Dette er områder som også brukes til fotturer. Området mye godt beite og brukes mye til sommerbeite av både sau, tammrein og storfe. Området har med dette flere interesserte som alle er godt etablerte i området og som med dette har skapt et press på området. Terrangslitasjen er også blitt betydelig på enkelte traséer. Toppene Raudhovden, Bårdsfjellet og Nonshøa er de mest populære turmålene i området, disse er alle merket og tilrettelagt.

Rutenavn	Beskrivelse	Brusktype	Type ferdelsåre	Drift
Vardammen - Raudhovden		Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Grøtsætra - Skaret		Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Grøtsætra skianlegg	Rundløyper tilknyttet Grøtsætra skianlegg	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Lysløype Midtbygda	Lysene fungerer ikke lenger	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Raudhovden rundt	Populær rundløype tilknyttet hyttefelt	Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Skarbakkan - porten rundt		Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Skarvatnet - Skaret		Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Storløkkja - Raudhovden		Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Vangslia - Storløkkja		Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Breesgarden - Gjevillvassosen		Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift
Nonshøa	Fra p-plass ved Skarvegen	Fottur/sykling	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Bårdsfjellet 1146 moh	Fra Skarvatnet p-plass	Fottur/sykling	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Dærressætra - Raudhovden	Tilrettelagt primært for sykling.	Fottur/sykling	Tursti	Ut på tur i Midtbygda
Festa - Raudhovden	Mye brukt til stisykling	Fottur/sykling	Tursti	Ut på tur i Midtbygda
Raudhovden 972 moh. fra Grøtsætra	Mye brukt til stisykling	Fottur/sykling	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Raudhovden 972 moh. fra Storløkkja	Mye brukt til stisykling	Fottur/sykling	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Stensesbrona 1210 moh.	Populær tur til fots og med fjellski/randonée fra Haugset	Fottur og fjellski/rando	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Storhornet	Populær tur til fots og med fjellski/randonée fra Breen	Fottur og fjellski/rando	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Svahøa 1357 moh	Fra Svahøvegen	Fottur	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Trånnåbakksætra - Raudhovden		Fottur/sykling	Tursti	Ut på tur i Midtbygda
Vognillsmoan	Rundtur med start fra Vognildsbua	Fottur	Tursti/turveg	Opplev mer av Oppdal

Øvrige brukte ferdelsårer:

- Gamle Nerskogsvegen fra Grøtsætra til Skarvatnet p-plass.
- Grøtsætra – Kvamman
- Remma – Remmatjønna
- Skarvatnet p-plass – Storgruvpiken
- Traseen til Dynafit fjellmaraton.
- Dørressætra – Raudhovden (Dørressæterstien)
- Haugset - Storfuruberget - Ørsnipen

Raudhovden har et stort mangfold av stier som brukes til både sykling og vandring, både merkede og umerkede. Dette er også et område med vilt og beitedyr.

Parkeringsplasser og innfallspor

- Storløkkja
- Skarvatnet p-plass
- Grøtsætra
- Breen
- Trollheimen turistsenter
- Skarbakkan og Høgste Skaret
- Berghallen (nedsida av rv70)
- Haugset
- Svahøvegen

GJEVILLVASSDALEN

Ferdselen i Gjevillvassdalen er stor både sommer og vinter. Ferdselen sommerstid følger for det meste etablerte turstier ut fra området rundt Gjevillvasshytta hvor det er et godt tilrettelagt stinett i regi av Trondhjems Turistforening. Området bærer stor preg av en kanalisering som kan karakteriseres som vellykket om man ser på det store antallet som ferdes etter de tilrettelagte stiene i området. Gjevillvasshytta er utgangspunkt for en av de mest populære rundturene til DNT; «Trekanten». Det er i de senere år gjort tiltak for å lede enda mer ferdsel ut fra parkeringsplassen lenger nord-vest for Gjevillvasshytta på grunn av kapasitetsutfordringer ved parkeringsplassen ved hytta. Gjevillvasshytta har ca 3700 overnattinger i året.

Bompasseringer i dalen viser at Rasset og Festa hadde henholdsvis ca 10 500 og 44 500 passeringer i perioden April – September i 2017. En stor del av passeringene ved Festa er imidlertid anleggstrafikk, det er derfor vanskelig å si noe eksakt om hvor stor andel som besøker dalen til friluftsmål.

Gjevillvassdalen er på grunn av et stort og helhetlig jordbruksområde, et sårbart kulturlandskap og et stort antall kulturminner og kulturmiljø utpekt som et viktig kulturlandskap.

Rutenavn	Beskrivelse	Brukstype	Type ferdssåre	Drift
Gjevillvasshytta - Jøldalshytta	Del av den populære trekanten	Fottur	Tursti	TT
Blåhøa	Svært populær topptur	Fottur	Tursti	TT
Gjevillvassdalen p-plass - Jøldalshytta	Mattrasé opp til Gjevillvasshytta - Jøldalshytta.	Fottur	Tursti	TT
Gjevillvassdalen p-plass - Kamtjønningin		Fottur	Tursti	TT
Gjevillvasshytta - Trollheimshytta	Del av den populære trekanten	Fottur	Tursti	TT
Gjevillvasshytta - Vassendsætra	Tur i lett terreng langs vannkanten	Fottur	Tursti	TT
Snydda 1580 moh. fra Langodden	Lengre topptur.	Fottur	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Vassendsætra - Trollheimshytta		Fottur	Tursti	TT
Langodden – Bårdsgarden		Fottur	Tursti	TT
Osen - Gjevillvasshytta	Foreløpig uavklart.	Langrenn	Turløype	Snøhetta Løypedrift

Osen - Langodden		Langrenn	Turløype	Snøhetta Løypedrift
Porten - Resset	Må sees i sammenheng med turløypa til Gjevillvasshytta.	Langrenn	Turløype	Snøhetta Løypedrift
Bresgarden - Gjevillvassosen		Langrenn	Turløype	Snøhetta løypedrift

Øvrige brukte ferdselsårer:

- Gjevillvasshytta – Tyrikvamfjellet
- Indre, Midtre og Hemre Gjevillvasskamb. Kan gås fra stien til Vassendsetra og stien til Trollheimshytta.
- Sti opp mot Gløsen og Hemre Gjevillvasskamb på vestsida av Gravbekken

Parkeringsplasser og innfallspor

- Parkeringsplass rett vest for Gjördøla (grustaket)
- Gjevillvasshytta
- Langodden
- Osen
- Rauøra (2 parkeringsplasser)

LØNSET - DINDALEN – STORLIDALEN

Svært populært turområde både sommer- og vinterstid. DNT har tilrettelagte stier og turisthytter både i Dindalen og Storlidalen som knytter områdene til henholdsvis Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og Trollheimen. Storlidalen er kjent for svært gode snøforhold og har de senere år blitt ettertraktet for topturer. Storli er en svært viktig innfallspore til Trollheimen. Dindalen er utpekt som et viktig kulturlandskap med et helhetlig og godt bevart bygningsmiljø med få nyere inngrep. Vegen innover Dindalen mot Gammelsætra og kjøresporet opp mot Snøfjellstjønnin er i tillegg til turgåing mye brukt til sykling.

Rutenavn	Beskrivelse	Brukstype	Type ferdselsåre	Drift
Bårdsgarden - Grugguskaret rundt	Rundtur om Grugguskaret. Kjøres opp med scooter. Kan gås fra flere steder.	Langrenn	Turløype	Lønset IL
Bårdsgarden - Halsen		Langrenn	Turløype	Lønset IL
Bårdsgarden - Storli		Langrenn	Turløype	Lønset IL
Halsen - Måssåhaugen		Langrenn	Turløype	Lønset IL
Halsen - Vassendsætra		Langrenn	Turløype	Lønset IL
Lønset - Bårdsgården	Lang skiløype som følger bunnen av dalen.	Langrenn	Turløype	Lønset IL
Lønset skistadion	Lysløype tilknyttet Lønset skole	Langrenn	Turløype	Lønset IL
Storli - Høa rundt	Populær rundløype.	Langrenn	Turløype	Lønset IL
Bårdsgarden - Kårvatn		Fottur	Tursti	TT

Bårdsgarden - Trollheimshytta		Fottur/sykling	Tursti	TT
Bårdsgarden - Vassendsætra		Fottur	Tursti	TT
Hyttaldalen - Mellomfjellet		Fottur	Tursti	TT
Håggåberget	Bratt topptur fra Lønset kirke.	Fottur	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Medskaret - Langvatnet - Innderdalen		Fottur	Tursti	TT
Stenboeng - TT-stien over Okla	Transportetappe opp til TT-stien fra Langodden til Bresgarden.	Fottur	Tursti	Morten Jære
Stenbua ved Stenboeng (Dalen)	Kulturhistorisk sti opp til Stenbua	Fottur	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Storbekkhøa	Avstikker fra Tovassvegen innenfor Storli. Populær både vinter og sommer.	Fottur	Tursti	Storli Gard
Storhaugen	Topptur fra Blokkhus	Fottur	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Storli - Høa	Topptur. Avstikker fra Tovassvegen.	Fottur	Tursti	Storli Gard
Storli - Innerdalshytta		Fottur	Tursti	TT
Sæterhaugen	Fra Horvli	Fottur/sykling	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Vassendsætra - Hyttaldalen		Fottur	Tursti	TT
Svorundfjellet 1647 moh	Topptur fra Klevgardan	Fottur	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Dindalshytta - Gammelsætra	Populær sykkelrute i bunnen av Dindalen	Fottur/syssel	Tursti/bilveg	KNT
Dindalshytta - Pilbua		Fottur	Tursti/turveg	TT
Nybrua - Tilset - Katlberget	Sti som følger gammel ferdselsvei fra 1600-tallet. Fortidsminner.	Fottur/sykling	Tursti/turveg	Opplev mer av Oppdal
Lønsetstien	Kort familievennlig rundtur rundt Lønset sentrum	Fottur	Turveg	Opplev mer av Oppdal
Gammelveien gjennom Klevgardsmorka	Gammel riksveg gjennom Klevgardsmorka	Fottur	Turveg	Uavklart
Kråkvasstinden 1700 moh.	Fra Klevgardan/Liabø.	Fottur	Tursti	Opplev mer av Oppdal
Kløvstigen fra Vollen til Detlisætra	Første ferdselsveg fra Oppdal til Sunndal.	Fottur	Tursti	Grunneierne i Klevgardan.
Storli – Vollasetra		Fottur	Tursti	KNT

Øvrige brukte ferdselsårer:

- Svorundfjellet gjennom Fagerlidalen.
- Kråkvasstind fra Sandøya

Parkeringsplasser og innfallsporter:

- Åmillom
- Stenbueng
- Bårdsgarden
- Storli
- Svorunda og Liabø i Klevgardan
- Liabø
- Lønset oppvekstsenter
- Blokkhus
- Dindalsvegen parkeringsplass

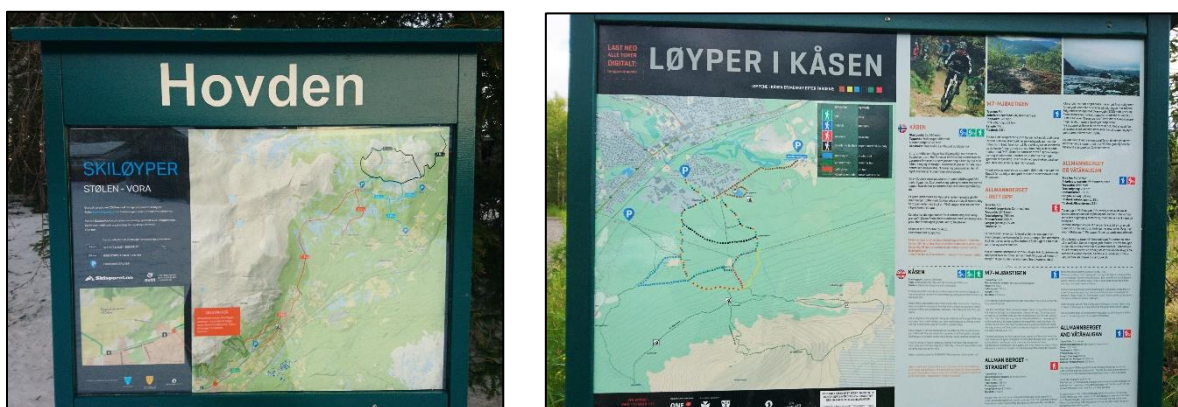
EKSISTERENDE SKILTING OG MERKING

God skilting og merking sammen med informasjon og kartoppslag bidrar til trygg og skånsom ferdsel i naturen. Skilting og merking bringer folk enklere ut i naturen og terskelen for å utøve fysisk aktivitet senkes. Når det gjelder utforming, er det er ikke brukt en felles standard for skilting og merking i nyere tid i Oppdal. Design og utseende varierer derfor avhengig av hvem som har vært tiltakshaver, hvilket gjør at designet på skiltingen er ulik rundt i kommunen. Det er i seg selv ikke en stor utfordring at skilt og tavles utformes ulikt, men det kan skape unødvendig forvirring og bidrar ikke til et helhetlig inntrykk av sti- og løypenettet i kommunen. Det bør derfor i fremtidig skilting etterstrebes at det brukes den samme standarden for å bidra til et helhetlig uttrykk og minske unødvendig forvirring. Designet på skiltene varierer også ut fra hvilken tidsepoke de ble satt opp på. DNT brukte tidligere røde skilt men bruker nå ubehandlet, impegregnert materiale med innfrest, svart skrift.

Bilde 1: Eksempel på ulik skilting for vandreturer sommerstid. Til venstre er det brukt mørkegrønne skilt med blå piktogram, mens det til høyre er brukt trehvite skilt med grønne piktogram og fargekoder.

For turløypene i stamløypenettet og Storlidalen er det brukt grønne skilt med piktogram. En skiltplan er nylig gjennomført og hele stamløypenettet skal være skiltet med navn og avstand. Det er videre satt ut tavler ved 15 parkeringsplasser med likt design.

Bilde 2: Eksempel på infotavler for vinter (venstre) og sommer (høyre).

En rekke tilskuddsordninger krever at skilting og merking gjøres i henhold til føringene som er lagt i merkehåndboka. Merkehåndboka er utgitt i et samarbeid mellom Innovasjon Norge, friluftsrådene

Landsforbund og Den norske turistforening tar for seg tilrettelegging, merking, skilting og gradering av turruter i fjellet, i skogen og langs kysten. Boken tar utgangspunkt i nasjonale maler for skilting og gradering samt oversikt over aktuelle symboler til bruk på skilt, brosjyrer og på aktuelle nettsider.

En overordnet hensikt med å følge nasjonale maler er å sørge for gjenkjennelige uttrykk og felles skilting over hele landet. Av hensyn til tilskuddsordninger og allerede gjennomført skilting i kommunen, anbefales det i denne planen at man følger merkehåndboka ved skilting og merking.

Merkehåndboka tar for seg følgende tema:

- Begrepsavklaringer
- Grunnlag og forutsetninger (Allemannsretten og friluftsløven, kulturminner, naturvennlig tilrettelegging, sikkerhet og erstatningsansvar, avtaler og tinglysning, motorferdsel og tinglysning, tilgjengelighet)
- Planlegging av turruter
- Praktisk arbeid
- Vedlikehold av ruter
- Nedlegging av ruter

Merkehåndboka finnes gratis i sin helhet på www.merkehandboka.no.

FINANSIERING AV TILRETTELEGGINGSTILTAK

De fleste som ønsker å tilrettelegge for friluftsliv har behov for ekstern finansiering. Det finnes derfor flere kilder man kan søke finansiering fra. Ordningene har ulike frister, kriterier og krav. Kommunen har en egen side på nett med oversikt og lenker til tilskuddsordninger. Se vedlegg 2 for et utdrag av de mest brukte og relevante kildene til finansiering av friluftstiltak.

REIN- OG HUSDYRINTERESSER

Oppdal har et aktivt landbruk som bidrar med verdiskapning og arbeidsplasser både for primær- og sekundærnæringer i kommunen. Landbruket i Oppdal bidro med 118,8 millioner i verdiskapning i 2015 og landbruksbasert næring står for 18% av sysselsettingen i kommunen.

Det er omkring 49 000 sau og 4 000 storfe som bruker innmark og utmark til beite. Utmarka står for den vesentlige delen av husdyrenes beiteopptak og tilveksten på lammene skjer i hovedsak i utmarka. Retten til beite i utmarka er befestet gjennom sedvane, hevd og lovverk. Det er i utmarka i Oppdal felles beiterett uavhengig av grunneiendom.

Oppdal er beiteområde for både villrein og tamrein. Villrein i Knutshø- og Snøhattastammen teller til sammen ca 3 500 dyr. Vinterbestanden av tamrein i Trollheimen teller ca 1 600 dyr og er Norges sørvestligste sør-samiske tamreindrift. Villrein og tamrein beiter på store arealer og er det eneste beitedyret som benytter utmarka hele året. Reindriften i Oppdal er organisert gjennom Trollheimen Sijte som består av en gruppe reineiere som utøver reindrift i fellesskap på bestemte arealer. Reindriftsloven er ved siden av reindriftsavtalen det viktigste virkemiddelet for å legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift. Reindriftsloven skal bidra til sikring av reindriftsareal som reindriftenes viktigste ressursgrunnlag. I kommuneplanens arealdel gir hensynssonen for reindrift følgende føringer:

«Det skal utvises særskilt varsomhet i forhold til reindriften ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra kommuneplanen innenfor hensynssonene for reindrift.»

Tilrettelegging av ferdsel skal i størst mulig grad kanaliseres utenom hensynssonene. Ved opprettelse av nye løypetraseer skal reindriftnæringa konsulteres.»

Andre viktige lover og vedtak er Trollheimsloven av 21.12.1984, ekspropriasjonsvedtak av 26.6.1987 og vedtak om konsesjon av 5.6.2002. Ekspropriasjonsvedtaket gir staten rett til å utøve reindrift på et avgrenset område i 60 år fra vedtaksdato.

Beiterettighetene for husdyr er organisert gjennom beitelag som koordinerer og samler beiterettighetshaverne i de ulike områdene. Det vil derfor være viktig at man ved tiltak som kan gi økt ferdsel også går i dialog med berørte beitelag for å enes om praktiske hensyn som bør tas.

Dyr på utmarksbeite er svært viktige med tanke på vedlikehold og utvikling av stinett og kulturlandskap. Uavhengig av ferdselsform, vil imidlertid menneskelig ferdsel påvirke natur og dyreliv i ulik grad. Vilt og husdyr på beite er sårbare for folks ferdsel da man ofte bruker de samme områdene og følger de samme stiene. Energiforbruket og stressnivået til husdyr øker om dyrene utsettes for uheldige møter med folk. Man må derfor utvise hensyn til dette gjennom å ferdes aktsomt i områder med mye beitedyr og unngå stressrelaterte hendelser.

Naturmangfoldlovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern og gjelder på norsk landterritorium, herunder innsjøer og vassdrag. Særskilt viktig er § 7 og §§ 8 -12.

Naturmangfoldloven § 7 sier at prinsippene i §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsorgan utdeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Loven setter med dette krav til undersøkelse, vurdering og begrunnelse.

Naturmangfoldloven § 6 innebærer også en generell aktsomhetsplikt om at enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med forvaltningsmålene for naturtyper, økosystemer og arter (NML §§ 4 - 5).

MOTTATTE INNSPILL OG VURDERING AV DISSE

Det vises til kapittelet om medvirkning for en redegjørelse av opplegget som er gjort for å innhente innspill. Det er kommet innspill muntlig, gjennom innspillsmøte, digitale skjema lagt ut på nettsiden og gjennom brev. Innspillene refereres her i kortform, de fullstendige innspillene ligger som vedlegg.

Under vurdering og analysen av innspillene, er forhold redegjort for i utkastet til veileder brukt. I tillegg til grad av måloppnåelse, kost-nytt og tidsaspekt er følgende forhold tatt med i vurderingen:

Differensiering: dette forholdet dreier seg om tiltaket bidrar til en differensiering av tilbudet som tilgodeser ulike bruksformer og brukergrupper. Dette innebærer ikke å avsette ferdselsårer for enkelte brukergrupper, men å tydeliggjøre gjennom kommunikasjon og andre tiltak hvilke brukergrupper ferdselsåren er tilrettelagt for.

Omfang av ferdselsårer i grå arealer: her er det lagt vekt på om ferdselsåren kan bidra til trygg ferdsel ut fra, eller gjennom, grå arealer. Med grå arealer menes utbygde, gjerne tettbebygde, områder.

Trafikksikkerhet: ved dette forholdet er det vurdert om trafikksikkerheten ved tiltaket er tilfredsstillende. Vurderinger som er gjort her er om tiltaket krysser veg, fortau med mere, på en trygg måte.

Forholdet til grunneier: alle fysiske tilretteleggingstiltak krever tillatelse fra grunneier. Det er derfor viktig at tiltakene har gehør hos de respektive grunneierne, og at man gjennom dialog kan gjøre eventuelle justeringer i forslagene. Tilnærmet samtlige tiltak berører et større antall grunneiere. Samlet sett berører tiltakene et svært stort antall grunneiere. Arbeidsgruppa har derfor ikke av praktiske hensyn kunne gått i dialog med alle grunneiere vedrørende dette. Dette må gjøres i det videre arbeidet med tiltakene av tiltakshaver.

Avveining mot andre interesser: med andre interesser menes utbyggings- og næringsinteresser – herunder landbruk og reindrift, ivaretagelse av miljø, naturvern, trafikale forhold, øvrige friluftinteresser eller kulturminnevern. Dette er gjort gjennom bruk av andre kommunale planer og kart.

Ved høring blir eventuelle høringsinnspill tatt med i ny vurdering av tiltakene der det er kommet innspill.

Tursti langs Driva, Dovrebanen jernbanehistoriske forening ved Mogens Juul Rasmussen og Ivar Vognild.

Dovrebanen jernbanehistorisk forening fremmet et innspill til en ny turveg langs nordsiden av Driva, fra Aune til Isholbrua. Traseén er tenkt å følge en gammel rute som ble stukket ut i forbindelse med planleggingen av en jernbane til Sunndalsøra i forbindelse med malmtransport fra Follidal verk. Det er ønskelig at traseén tilrettelegges for rullestol, barnevogn, sykler og rulleski. Følgende konkrete tiltak foreslås:

- Nedsett en arbeidsgruppe.
- Undersøk hvilke dokumenter som foreligger i ulike arkiver og få kopier av disse.
- Med bakgrunn av dokumentasjonen foreta en befaring langs strekningen.
- Vurder en tverrforbindelse over Driva ved Aalbusøya.
- Utarbeid kostnadsoverslag for bygging av traseen og undersøk mulighetene for å få økonomisk støtte fra ulike samarbeidspartnere.
- Sikre at eventuelle jernbanehistorisk dokumenter blir tatt vare på for å dokumentere jernbanens historie i Oppdal.
- Vurdere om traseen også kan brukes til å stille ut kunstinstallasjoner.

Ivar Vognild fremmet forslag til en lignende tursti som følger noenlunde lignende trasé med slutt rett vest for Munkvoll og avstikkere opp til Gulaker, Grøtan, Berghallen, Ålbu og Festa.

Vurdering:

Foreslåtte ferdselsåre er lang og krysser mange grunneiere. Det er kommet to forslag til denne traséen, hvorav ett som foreslår å følge tegningene som ble gjort i forbindelse med planleggingen av en jernbane vestover ut til Svorunda, og et som delvis følger eksisterende traséer og ender opp på Festa. Disse sees på som et forslag om en trasé fra Vang/Prestmoen og vestover.

Tiltaket vil bidra til å bringe vandrere og syklistene vestover uten å ferdes langs Rv70. Tiltaket vil også kunne tilby en sammenhengende tursti fra sentrum, ut til Midtbygda videre ut til Trollheimen. Tanken om å tilrettelegge en kultursti som formidler jernbanehistorien er interessant, begrunnet i jernbanens betydning for Oppdal. Det anses som mindre aktuelt å tilrettelegge for en asfaltert trasé for rulleski, da dette vil bli kostbart og innebærer omfattende terrenginngrep. Turstien berører også områder kartlagt som svært godt beite.

Orkelsjøen, Orkelsjøen Hytteforening ved Tor Snøve

Forslaget er et innspill til en allerede tilrettelagt tursti. Turstien er tilrettelagt rundt Orkelsjøen med trimposter med en avstikker opp til Skjevåkhåmmåren. Turstien er koblet på DNT sin rute vestover. Orkelsjøområdet er et populært turområde for mange sommers tid.

Vurdering:

Tas til etterretning. Turstien ligger i nærhet til Orkelsjøen og hyttene og berører ikke landskapsvernområdet. Turstien er familievennlig og tilbyr dermed et godt lavterskeltilbud for besøkende og hyttebeboere i området. Turstien er meldt inn til kartverkets tur- og friluftsbasis.

Forlengelse av turveiene og skiløypene i Kåsen mot sentrum, Øvre Kåsen vel ved Vegard Kilde

Forslaget går ut på å forlenge dagens turløype over industrivegen, på kanalen kommunen har laget og i lett terreng til jernbanebrua. Forslagsstiller mener forslaget vil gi lettere og mer tydelig adkomst til Kåsen hele året. I dag er det merket tursti som ender midt på industrivegen, der det var en påkjørsel for et par år siden. Forslaget kan gi enklere adkomst til Kåsen for befolkningen og besøkende i sentrum, og knytte sentrum nærmere runden rundt Elgtjøna.

Vurdering:

Det er nylig tilrettelagt med parkering, informasjon og sti fra Nordre Industriveg 26 som er tilrettelagt for rullestoler, barnevogner og andre. Foreslåtte ferdselsåre vil knytte dette utfartsstedet til sentrum og gang- og sykkelvegen fra undergangen under jernbanen og E6 til industrivegen. Dette leder ferdsel bort fra bilvegen og bidrar til et samlet krysningspunkt over industrivegen i tillegg til at den legger bedre til rette for at folk kan komme bilfritt til innfallsporten. Tiltaket er rimelig i et kost-nytte perspektiv, bidrar til tryggere ferdsel, og sikrer bedre adkomst til turområdene i kåsen fra sentrumskjernen. Traséen i sin helhet går i områder kartlagt som verdifulle friluftsområder.

Ny turveg langs Industriveien langs golfbanen, Øvre Kåsen vel ved Vegard Kilde

Forslaget dreier seg om å etablere en turveg langs industrivegen fra undergangen ved Nordre Industriveg og vestover til Riskevegen. Forslagsstiller peker på at det er en god del personer som går langs industrivegen, under jernbanebrua ved miljøstasjon og opp mot Bjørkmoen/Høgmo og tilbake til sentrum på vestsiden. Forslaget prøver å utnytte det som er av adkomst fra Kåsen boligområde, veier i forbindelse med golfbanen, og dagens bru som har gangfelt som ikke benyttes.

En må gå i dialog med golfklubben for eventuelle avklaringer og sikre sambruk slik at golfklubben også ser nytte av turstien. Med brøyting om vinteren vil en få en fin turveg til de som i dag går i skiløypene på skistadion.

Vurdering:

Ferdelsåren vil bidra til å føre ferdsel bort fra industrivegen og knytte områdene Bjørkmoen og boligområdene på sørsiden av jernbanen tettere sammen. Ferdsel fra Bjørkmoen til turområdene i Kåsen blir mer trafiksikker. Her må det dialog til for å avklare trasévalg gjennom golfbanen. Området er kartlagt som et verdifullt friluftsområde.

Kåsen, Odd Magnar Vognild

Innspillet tar for seg merking og rydding av stier i Kåsen. Området beskrives som et kjerneområde for folk i sentrum og det bør legges ned mer arbeid i rydding og tynning av skog for å gi mer utsyn. Videre går innspillet ut på at merking av løyper og stier i Oppdal kan være noe mangelfull i forhold til andre store destinasjoner. Fargekoder og flere oversiktskart ved kryss legges frem som forslag til et tiltak. Skiltingen må legges bedre til rette for de som kommer utenfra og ikke er kjent. Kvaliteten på skiltmateriale kunne også vært bedre ifølge forslagsstiller.

Vurdering:

Kåsen er et mye brukt område, spesielt for befolkningen i sentrum, og må ivaretas som et friluftsområde. Det er i senere tid satt opp kart og merking med fargekoder ved utfartsstedene og langs stien. Skiltingen i Kåsen har båret preg av ulike prosjekt og tidsepoker som har skiltet og tilrettelagt i området, hvilket har skapt et forvirrende inntrykk. Det bør derfor jobbes for en opprydding av skiltingen i område for å sikre et helhetlig inntrykk av området. Området har enkelte områder karakterisert som svært godt beite.

Stølen – Fjellskolen, Odd Magnar Vognild

Populær skiløype som etter noen års snømangel opplevde stor økning nå i vinter. Midtuke og på kveldstid er den ifølge forslagsstiller den meste brukte løypa i Oppdal. Etterlyser forbindelsen til Stavåløkkja/Maurhaugen – Aunsetra som tidligere er skissert, da den kan avlaste eksisterende trasé mellom Stølen - Fjellskolen. Her går i dag løypa begge veier som hver vinter skaper mange og farlig situasjoner da løypa er tidvis smal, inneholder skarpe svinger og byr opp til høy fart.

Vurdering:

Stavåløkkja/Maurhaugen-runden avhenger av reguleringsplan og kan ikke vedtas i denne planen. Vedrørende nedkjøringen fra Fjellskolen til Stavsjøen spilles dette inn ovenfor skilyøypekomiteén for et mulig tiltak gjennom fellesgodefinansieringen. Traséen berører enkelte områder med svært godt beite.

Festa – Osen (- Langodden), Olav Kvam (gitt muntlig)

Forslaget går ut på å merke opp en tursti/turveg fra Festa bru opp til Vardammen, videre nordover mot Horndbrua på vestsida av elva, før man følger Hornlivegen helt til Gjevilvatnet. Derifra kan man gå videre mot Langodden. Forslaget vil ifølge forslagsstiller avlaste trafikken langs Osvegen, hvor trafikken er stor.

Vurdering:

To store campingplasser og et høyt antall fritidsboliger i området har ført til større ferdsel i området. I området rundt Raudhovden og Storhornet er det gode turmuligheter. Tilbudet av familievennlige stier rundt campingplassene og de lavtliggende hyttene er midlertid ikke like bra. Denne ferdselsåren kan også bidra til å få syklende og gående bort fra Osvegen, hvor det i sesong er mange syklende og stor trafikk. Beitekvaliteten i området er kartlagt som svært godt.

Informasjon om dyr på beite, Solveig Sneve Heim (gitt muntlig)

Det bør informeres bedre om hensyn man som friluftsutøver skal ta i forhold til dyr på beite, spesielt i Kåsen. Dette kan være informasjon om dyrenes atferd og behov, en generell oppfordring til å ferdes hensynsfullt hele året, og andre hensyn man må ta til beitedyr. Denne informasjonen bør tas med på informasjonstavler når kommunen og andre setter opp informasjonstavler, hvilket ikke gjøres i dag.

Vurdering:

Som Norges største saukommune med over 45 000 sau og mye ferdsel i utmark, vil dette være et godt tiltak som bør etterstrebes av alle i markedsføring og informasjonsarbeid. Med en utvikling hvor færre har kunnskap om beitedyrs atferd vil informasjon om dette og hvilke hensyn som skal tas ved ferdsel være viktig. Dette bør også etterstrebes i områder med andre dyr som krever ekstra hensyn (moskus, villrein, fjellrev osv.)

Sentrum – Vang/Prestmoen, Oddveig Torve

Innspill til en tur som kan starte fra flere punkter i sentrum (sagtunet, idrettsbanen eller Vikavegen). Slutt på stien er ved Prestmoen – Vang – Pilegrimsleden (like ved brua over Skjærdøla). Turen kan starte ved å følge eksisterende sti (Lions-løypa ved Ålma) videre følges stien etter lysløypen ett stykke før en tar av og følger sporadiske stier til Røtvegen (dette stykket må etableres som ny trasé (sti)). Videre fra Røtvegen følges sti helt ned til brua ved Vang. Det bør tilrettelegges grunder med automatisk lukking i stedet for gjerdeklyv da mange har problemer med disse. Forslaget innebærer skilting, merking og noe vegetasjonsrydding.

Vurdering:

Det er i dag lite tilrettelagte turmuligheter vestover fra sentrumsområdet med mindre man følger Rv70. En tilrettelagt sti vestover fra friområdet i sentrum vil bidra til at tilgang til turområder vest for sentrum sikres også for fremtiden. En slik ferdselsåre kan kobles på pilegrimsleden og dermed gi tilgang til områdene rundt skisenteret og sørover mot Drivdalen og Svarthaugen. Dette tiltaket går ut fra et tett befolket område og tilbyr dermed lavterskel friluftsliv for alle brukergrupper. Området har beite kartlagt som svært godt.

Fiskesti langs Ålma (Vasslægja – skytteranlegget) – Opdal Jæger- og Fiskarlag (gitt muntlig)

Forslaget innebærer start ved brua ved Orkelsjøvegen rett øst for skytteranlegget. Forslaget følger deretter Ålma gjennom fritidsparken og sentrum, med slutt ved Vasslægja. Det er ønskelig å tilrettelegge for jevnlig fiskeplasser langs stien. Stien skal være universelt utformet og tilrettelagt som et lavterskeltilbud med gratis fiske. OJFL kan sette ut fisk og ordne gyteplasser og stiller med dugnadsinnsats ved en eventuell etablering.

Vurdering:

Stien skal delvis gå på eksisterende turveger som allerede ligger i området. Ferdelsåren vil gå gjennom et område med stor befolkningstetthet og i umiddelbar nærhet til skoleområdet. Ferdelsåren vil dermed kunne by på lavterskel aktivitet og samtidig være en viktig og trafikkisikker ferdselsåre mellom øst og vest, i tråd med visjonen om et grønt belte gjennom sentrum. Stien vil berøre flere grunneiere, men kommer i svært liten konflikt med beite og landbruksinteresser. OJFL har sagt seg villig til å stille med dugnadsarbeid. Store deler av områder er kartlagt som verdifulle friluftsområder.

Tursti fra Vangslia til Stølen om Hovden – Sigmund Fostad

Forslaget dreier seg om stien mellom Vangslia og Stølen som ble utpekt i første kommuneplan i 1987, men som siden ikke er gjennomført. Fra Stølen kan den i hovedsak følge den «gamle Gamle Kongeveg» fram til Hovdenområdet, og fra dette området kan den legges i leiet for forbindelseløypa vestafør Skjærstadvovden (alpint), ovenfor dyrkajorda på Skjærstad, og så skrått mot til Vangslia, alternativt i forbindelseløypa (alpint) over Skjærdøla mot Vangslia. Hele traseen kan legges i utmarksterreng.

Det pekes videre på stien kan være til nytte både for barn og unge, voksne i alle aldre, pilegrimer og andre besøkende. Barn og unge vil ha glede av en slik tur som kan gjøres akkurat så lang som man selv ønsker.

Vurdering:

En ferdselsåre gjennom dette området må ikke berøre og komme i konflikt med dyrket mark. Med en stor hytte- og boligutbygging i hele området er det viktig å tilrettelegge for en kanalisert ferdsel i området rundt skisenteret. Området vil i fremtiden oppleve økt ferdsel, hvilket det bør tilrettelegges for.

Dette er et område med mange interesser. Skisenter, landbruk, sykling, vandring og utbygging tilsier at dette området krever et særskilt fokus med tanke på forvaltning og tilrettelegging. Med store områder dyrket mark på nedsiden av skisenteret vil kanalisering være viktig for å unngå ferdsel på innmark. En tilrettelagt kanalisering vil bidra til å hindre spredt ferdsel ved å peke ut enkelte ferdselsårer som merkes og markedsføres inn og ut av området. Området er preget av lite og mangelfull merking, men mye ferdsel.

Vurderingen av dette området tilsier at dette området krever flere tiltak for å ivareta alle interesser på en god måte. Uten å foreslå konkrete traséer, foreslås det her at det kjøres en prosess med interessentene og grunneierne i området med mål om å peke ut ferdselsårer som kan merkes og tilrettelegges uten at det kommer i konflikt med andre interesser. Området har beiter med svært høy beiteverdi.

Magalaupet – Arleif Fiskvik (gitt muntlig)

Innspillet går ut på å gjennomføre enkle sikringstiltak nede ved berget på Magalaupet. Mange besøker Magalaupet i løpet av sommersesongen, men det er ikke gjennomført sikringstiltak nede ved bergene.

Vurdering:

Å henge opp kjettinger eller lignende vil være nyttig i et føre-var prinsipp. Tiltaket anses å være lite kostnadskrevenende og foreslås gjennomført.

Åpent informasjons- og innspillmøte 11.04.18

Det ble avholdt åpent informasjons- og innspillmøte 11. April. Her ble det gitt informasjon om planen og gjennomført gruppearbeid. Gruppene ble oppdelt etter geografi og det ble lagt ut innspillskjema og kart. 36 personer fra ulike interesser var tilstede.

DRIVDALEN - ENGAN	
INNSPILL TIL TRASÉER	ANDRE INNSPILL
1. Skoresbrua – boligfeltet Driva (skilting og rydding av skog).	2. Stier tilrettelagt av Dovrehallen Grendalag på Engan tegnes inn i kart.
Vurdering:	
1. Foreslåtte ferdselsåre vil bidra til å gjøre tilgangen til lysløypa og turområdene sør for Driva mer tilgjengelig. Tiltaket vil videre bidra til å lede ferdsel bort fra Båggåstrondvegen. Tiltaket er i tråd med målene om nærfriluftsliv og tilgang til turområder fra boligområder. 2. Dovrehallen Grendalag vil bli oppfordret til å registrere turene i tur- og friluftsbasen til Norgeskart.	
MIDTBYGDA – RAUDHOVDEN - SKARET	
INNSPILL TIL TRASÉER	ANDRE INNSPILL
1. Skiløypa Vangslia – Grøtsætra: avstikker til Fjellveien, Midtbygda skole, Vognill boområde og Haugen gård. Se vedlegg. Skiløype Stensheim - Skaret. Se vedlegg. 2. Tursti langs Driva fra Vengavollspranget til Svorunda med avstikkere opp til Rv70 (Gulaker, Grøtan, Berghallen, Ålbu, Festa). 3. Raudhovden: Knytte sammen traséene rundt Raudhovden bedre. Ny trasé: Hindseth – Trånnåbakksetra Ny trasé Kvamman – Bårdsfjellet 4. Vedlikehold av eksisterende stier: a. Normalstien fra Festa b. Hindset'n c. Trånnåbakksetra	5. Prioriter merking av stier der folk bor. 6. Lag rundturer og bærekraftige stier med info og merking. Viktig at stiene er godt tilrettelagt før de markedsføres. 7. Fokus på bærekraftige klopper og infotavler for å gi info til brukerne. Viktig at slike prosesser skjer i rett rekkefølge mht grunneiere og andre.
Vurdering:	
1. Turløypene Vangslia – Grøtsætra og Stensheim – Skaret må gjennom reguleringsprosesser. Nye skiløyper med avstikkere ned til boligfelt og hyttefelt i kommunal regi kan skape en praksis som kan gi et stort omfang av planer og avstikkere ellers i bygda. Dette bør derfor skje i privat regi. 2. Jamfør vurderingene gjort under innspillet fra Dovrebanen jernbanehistoriske forening. 3. Angående traséene på Raudhovden, er området i dag mye brukt av både landbruk, friluftsliv, jakt og utbyggingsinteresser. Det er derfor flere hensyn som bør tas for å sikre en bærekraftig utvikling i området uten for store negative konsekvenser på natur- og friluftslivskvaliteter. I pressområder med flere interessenter vil det være hensiktsmessig å tenke kanalisering av ferdsel hvor prosessene foregår med alle interessenter involvert. Dette for å avklare trasévalg og praktiske hensyn som kan tas. Det bør også gjennomføres en behovs- og konsekvensvurdering av tiltaket. 4. Vedlikehold av eksisterende stier (Normalveien fra Festa, Hindset'n og Trånnåbakksetra) er satt i 10 år gjennom SMIL-tilskudd. De andre innspillene (5-7) til generelle forvaltningstiltak er i tråd med ønsket utvikling og legges inn som ønskede tiltak og strategier.	

SENTRUM OG OMEGN	
INNSPILL TIL TRASÉER	ANDRE INNSPILL
<ol style="list-style-type: none"> 1. Koble skiløypa i Kåsen til sentrum 2. Rundløype for sykkel i Kåsen – konkurranseløype tilknyttet til enertraseen og skianlegget. 3. Koble hytteområde i Stølen/Sletvold mot sentrum ved å følge gamle Gamle kongeveg/pilegrimsleia. 4. Oravegen – Våttåhauan – skiltes og brukes som hovedtrasé 5. Hevlesekspressen – bruer - skiltes 6. Koble Mjøastien til Hevleslia 7. Koble sammen Hovden og Stølhøa med skilting og merking. 8. Sikre og videreføre adkomsten til Stølhøa om Stølen 9. Utbedring av stiene rundt Svarthaugen mtp sykkel. <ol style="list-style-type: none"> a. Svarthaugsetsæterstien – merking. Kan fungere som avlastning av «normalstien». 	<ol style="list-style-type: none"> 10. Ny parkering i Kåsen 11. Parkering i området rundt Hovden 12. Skilt og skiltplan som følger nasjonal standard 13. Nummerering av stier 14. Definerte startpunkt/utfartspunkt – fokus på den grønne aksene. 15. Viktig med tilgang fra boligområdene til turområdene, blant annet gjennom å ivareta råk og korridorer.
Vurdering:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Se vurderingen gjort under innspill fra Øvre Kåsen Vel. 2. Det bemerkes at konkret trasé for dette tiltaket ikke er avklart. Tiltaket er en rundløype til trening og konkurranse i området mellom Gammelsætra og fritidsanlegget/skistadion. Området har viltinteresser det bør tas hensyn til ved etablering. 3. Se vurdering av innspillet fra Sigmund Fostad. 4. Oravegen – Våttåhaugen er i dag godt merket og brukes mest av turstiene i Kåsen og kan derfor klassifiseres som eksisterende hovedtrasé. 5. Hevlesekspressen er en sykkelsti primært for erfarne stisyklister da den er relativt bratt. Dette er imidlertid et område med lite øvrig ferdsel og lite tilrettelegging. En tilrettelegging av denne stien må skje i samarbeid med beitelaget i området for å sikre at eventuelle praktiske hensyn til beitenæringen tas. 6. Å koble Mjøastigen (M7) til Hevleslia vil bidra til å utvide turområdet i Kåsen for de som ønsker lengre turer ut fra sentrum. Midlertid vurderes ikke dette som et prekært behov i forhold til målene som er satt for planen. Det er i dag muligheter til å komme seg til Hevleslia fra Kåsen, og området Hevleslia er i dag preget av lite ferdsel. Må sees i sammenheng med innspillet over (5). 7. Når det gjelder sammenkobling av Hovden – Stølhøa og sammenkobling av Stølen/Sletvold mot sentrum, vises det til vurderingene gjort i forslaget fra Sigmund Fostad for dette området. Alle disse forslagene berører hverandre og bør derfor sees under ett. 8. Stien opp til Stølhøa er lagt inn i kartverkets tur- og friluftsbaser, er underlagt driftsansvar og stien går gjennom friområde i hyttfeltet. Stien anses derfor som tilstrekkelig sikret. Ved eventuell etablering av ny bebyggelse bør stien beholdes. 9. Stien ligger i et område som i dag har mye ferdsel og beitedyr. En økt tilrettelegging av denne stien vil føre til mindre spredd ferdsel, men sannsynligvis mer ferdsel der det tilrettelegges. En tilrettelegging av denne stien må derfor skje i samarbeid med beitelaget og grunneiere i området for å sikre at eventuelle praktiske hensyn til beitenæringen tas. 10. Innspillet på ny parkering i Kåsen dreide seg om at det var en forståelse om at eksisterende parkering ble fjernet ved utbygging av industriområdet. Det er senere avklart at den består. 11. Angående parkering i Hovden, se vurdering av Fostads innspill. 12. En helhetlig skiltplan som følger nasjonal standard vil gi et helhetlig inntrykk av stinettet og forhindre unødvendig forvirring. Det er imidlertid gjort mye tilrettelegging de siste årene med ulikt design på skilt og tavler. En ny plan som innebærer å erstatte alt dette vil være både tidkrevende, kostbart og 	

merarbeid for frivillige som har lagt ned et stort arbeid. Det merkingen har felles er at alle stort sett følger standarden i merkehåndboka, dette må videreføres. Dette gjelder til dels også innspillet på nummerering av turruter. Dette er ikke gjort på den fysiske tilretteleggingen frem til nå, og det vil være et omfattende arbeid å bytte ut all skilting med nummerering.

De to siste punktene er i tråd med nasjonale føringer, og grøntkorridorer er grundig kartlagt gjennom verdisetting av friluftsområdene.

GJEVILLVASSDALEN - SKARET

INNSPILL TIL TRASÉER

1. Den gamle jernbanetraséen langs Driva mot Sunndalen. Jamfør riksarkivet og eget innspill fra Dovrebanen jernbanehistorisk forening over.
2. Osen – Rauøra: sti langs vannkanten.
3. Turløyper rundt Rauøra

ANDRE INSPILL

4. Primærnæringa må komme så tidlig som mulig inn i tilretteleggingsprosesser
5. Vi må tilrettelegge for bærekraftig bruk i takt med at friluftaktiviteter utvikler seg.
6. «Opplæring» av turfolk mtp å ta hensyn til natur og beitedyr.
7. Viktig med fokus på nærturer.
8. Konsentrasjon rundt utfartssteder hvor det er godt tilrettelagt.

Vurdering:

1. Se under Midtbygda - Raudhovden – Skaret for vurdering av jernbanetraséen.
2. Foreslåtte ferdselsåre mellom Osen og Ruøra krysser mange eiendommer, noe innmarksbeiter og er relativt lang. Lite er avklart tilknyttet trasévalg. Behovet for denne ferdselsåren bør sees i sammenheng med en eventuell ny ferdselsåre fra Festa til Osen.
3. Det er etablert merket sti fra vestre parkeringsplass vestover til stranda og en ny sti fra Gjerdøla og opp til TT-stien mot Jøldalshytta.
4. Settes som ønsket tiltak at primærnæringa, og andre relevante interessenter, skal inn i tilretteleggingsprosesser så tidlig som mulig.
5. I tråd med ønsket utvikling. Det anbefales derfor at merkehåndboka og stibyggerhåndboka skal brukes ved tilrettelegging for å fokusere på bærekraftige og holdbare tiltak som ikke påfører naturen unødvendig skade.
6. Se vurdering av innspill fra Solveig Sneve Heim.
7. Dette er i tråd med nasjonale føringer og er satt som mål og ønsket tiltak i planen.
8. En konsentrasjon rundt allerede godt tilrettelagt utfartssteder vil være fordelaktig i henhold til kanalisering og mindre kostnadskrevenende. Kapasiteten ved utfartsstedene bør imidlertid vurderes ved intensivert markedsføring eller tilrettelegging av nye tiltak.

LØNSET - STORLIDALEN

INNSPILL TIL TRASÉER

1. Fjerning av sykkelstien i Horvli – Sæterhaugen (foreligger ikke avtaler og parkering)
2. Storli – Tovatna: merking av den gamle anleggsvegen innover mot Tovatna.

ANDRE INSPILL

3. Informasjon om parkeringsplasser
4. Tilrettelegge bedre gjennom søppel- og toalettfasiliteter
5. Gjennomgang av stier for å sikre at det foreligger avtaler.

Vurdering:

1. Tiltaket innebærer en forbedret tilrettelegging da det er kommet ønske om å begrense sykkeltrafikken i området. Dette begrunnes i uheldige møter. Vurderingen tilsier at stien ikke bør legges ned, men at det gjennom markedsføring og informasjon kan legges til rette for vandrende.
2. Dette er drøftet i møter mellom kommune, verneområdet og grunneiere, og jobbes videre med i samarbeid med grunneiere og verneområdeforvalter.
3. Foreslås som tiltak under «parkering».
4. Søppel og toalett er i utgangspunktet ikke et stort problem ved utfartsstedene i Oppdal foreløpig. Må følges opp kontinuerlig og jobbes med gjennom holdningsskapende arbeid.

5. Kontinuerlig arbeid som er ansvarlig til tiltakshaver.	
KÅSEN - ØSTFJELLA	
INNSPILL TIL TRASÉER	ANDRE INSPILL
1. Det må avklares parkering i Kåsen etter utbyggingen av industriområdet.	2. All utmark brukes til næring. Nye tilretteleggingstiltak må ta hensyn til tidligere bruk – og på premissene til eksisterende bruk. 3. Ønske om å kunne stenge stier/løyper i perioder, spesielt når det er slipp/sanking av beitedyr og andre sårbare perioder. 4. Traséer som er inntegnet men hvor det mangler avtaler, må følges opp. 5. Nye traséer må avklares før de offentliggjøres.
Vurdering:	
1. Det er gjort og parkeringsplassen består til tross for utbygging. 2. Utmark brukes til flere formål hvor alle har hensyn som bør tas ved nye tilretteleggingstiltak. 3. Vilklårene for å stenge stier/løyper i frilufsloven krever at ferdselen gjør en nevneverdig skade på en eiendom, eller er til vesentlig hinder for bruken som eier eller bruker gjør eller ønsker å gjøre av den. Dette må vedtas av kommunen og vedtaket må stadfestes av fylkesmannen. Grunneier eller bruker kan imidlertid bortvise folk som opptre hensynsløst eller ved utilbørlig atferd utsetter eiendommen eller berettigete interesser for skade eller ulempe. 4. Det skal foreligge grunneieravtaler ved fysiske tilretteleggingstiltak og for ferdselsårer som meldes inn til kartverket. Dette settes også som et premiss i denne planen. Tiltakshaver har ansvar for at grunneieravtaler foreligger. 5. Dette foreslås i planen og settes som et premiss.	

Sammenstilling av innspill til generelle tiltak som er kommet gjennom innspillsmøte og møter i referansegruppa sortert etter tema ligger som vedlegg nr. 1.

TILTAK OG STRATEGIER 2018-2029

I tiltaksplanen til konkrete ferdselsårer redegjøres det ikke for ansvarsfordeling og kostnadsfordeling. På tross av at det ble oppfordret til å komme med innspill hvor man redegjorde for ansvarlig organisasjon og kostnadsestimat, ble dette i liten grad gjort. Dette må derfor gjøres i det videre arbeidet de ulike tiltakene. Tiltakene som ligger inne er på nåværende tidspunkt ikke tilfredsstillende i forhold til kravene i tur- og friluftsbasen.

Følgende forhold er vurdert ved vektingen av tiltakene:

- I hvor stor grad tiltaket bidrar til målene som er satt for planen.
- Kost-nytte verdien av tiltaket. Med det menes det hvor mye tiltaket krever i tid og ressurser i forhold til nytten og verdien av tiltaket.
- I hvor stor grad foreslåtte tiltak er realistisk å gjennomføre i perioden planen gjelder for.

Tiltakene er vektet fra 1 til 3, hvor 1 er tiltak som kommer godt ut i forhold til måloppnåelse, kost-nytte, og tidsaspekt.

TURSTIER OG TURVEGER

Vekting (1-3)	Ferdselsåre	Område	Eksisterende sti	Tiltak
1	Kantarellvegen – Kåsen	Sentrum	Ja	Rydding og merking
1	Sentrum – Prestmoen	Sentrum	Delvis	Etablering og merking
1	Vangslia – Hovden – Stølen	Sentrum	Delvis	Kjøre en prosess med mål om å merke et sammenhengende stinett med kanalisering som mål i samarbeid med grunneiere og interessenter.
1	Magalaupe	Drivdalen	Ja	Sikring på utsatte steder
1	Vasslægja – Skytteranlegget langs Ålma	Sentrum	Delvis	Rydding, opparbeiding og merking
1	Driva boligfelt - Skoresbrua	Drivdalen	Nei	Etablering og merking
1	Rundløype for sykkel i Kåsen	Sentrum	Ja	Etablering og merking
1	Orkelsjøvegen/Nordre industriveg – Riskevegen	Sentrum	Delvis	Etablering og merking. Spilles inn til trafiksikkerhetsplan.
1	Raudhovden – Skaret	Skaret	Delvis	Etablering og merking
1	Bro over Dørreselva	Skaret	Ja	Gjenreising av bro fra Grøtsætra til gamle Nerskogsvegen
1	Sti fra Langodden til Vassendsetra	Gjevillvassdalen	Nei	Rydding, etablering og merking. Prosess igangsatt av «Opplev mer av Oppdal»
2	Festa – Osen	Midtbygda	Delvis	Merking
2	«Svarthaugseterstien»	Drivdalen	Ja	Merking
2	«Hevlesekspressen»	Drivdalen	Ja	Merking
2	Horvli – Sæterhaugen	Lønset	Ja	Merke bedre for fotturer
2	Vang/Prestmoen – Svorunda	Midtbygda	Delvis	Opparbeiding, rydding og merking.
2	Storli – Tovatna	Storlidalen	Delvis	Etablering og merking
3	Mjøstigin – Hevlesekspressen	Sentrum	Nei	Opparbeiding, rydding og merking
3	Osen – Rauøra (østsida)	Midtbygda	Nei	Etablering og merking
3	Trånnåbakksetra – Hindset	Skaret	Ja	Etablering og merking
3	Kvamman – Bårdsfjellet	Skaret	Delvis	Etablering og merking

TURLØYPER (SKI)

Trasé	Område	Eksisterende trasé	Tiltak
Vangslia – Grøtsætra (avstikkere mot Mitdbygda)	Midtbygda	Nei	Avklares gjennom reguleringsplan. Etablering og merking.
Stensheim – Skaret (øvre trasé på østsiden av Nerskogsvegen)	Midtbygda	Delvis	Avklares gjennom reguleringsplan. Etablering og merking.
Stølen – Fjellskolen	Fagerhaug	Delvis	Utbedring av bratte og smale partier, og påkobling til «Maurhaugrunden». Spilles inn ovenfor skiløypekomiteen.

SKILTING, MERKING OG INFORMASJON

Det er godt kjent at tilrettelegging gjennom merking og skilting fører til økt ferdsel. Terskelen for å utøve friluftsliv senkes og vil ha positiv innvirkning på folkehelsen. Når flere vokser opp i byer og tettsteder, minsker kunnskapen og kompetansen om å ferdes i naturen. Flere ønsker derfor informasjon og skilting for å ferdes og for å føle trygghet i naturen. Informasjon om allemannsrettens plikter og retter, og hensyn til vilt og beitedyr, er viktige temaer som bør med i informasjonstiltak.

- Fokuset bør ligge på å merke passasjer til utmarka og andre friluftsområder ut fra bolig- og hytteområder.
- Markedsføring av traséer bør ikke forekomme før en ferdselsåre er godt nok tilrettelagt.
- Det skal etterstrebases at det på informasjonstavler og i annen markedsføring informeres om beitedyr, reindrift, båndtvang og grendekultur, herunder hensyn som bør tas og hvilke perioder beitedyr, rein og vilt er sårbare.
- Merkehandboka skal følges så godt det lar seg gjøre i all merking og informasjonstiltak. Dette er et avgjørende krav i mange tilfeller for å motta tilskudd.
- Tilrettelagte og godkjente stier som ikke er lagt inn i tur- og friluftsbasen til Kartverket skal meldes inn. Sammen med kommunale registreringer etableres det på bakgrunn av dette et eget kartlag i kommunens kartløsning.
- Kommunens turkart fra 2010 er delvis utdatert og må oppdateres med godkjente stier og turveger. Kartverkets tur- og friluftsbase brukes som grunnlag.
- Det skal etterstrebases at sommerruter merkes med trehvite retningskilt med svart tekst og at vinterruter merkes med grønne retningskilt med hvit tekst. Dette for å forhindre unødvendig forvirring. Skiltene bør merkes med driftsansvarlig, og avstand der det er relevant. Av hensyn til svaksynte, skal det ikke brukes kursiv. Det bør fremkomme av piktogram og beskrivelse hvilken type ferdsel stien er tilrettelagt for.

SAMARBEID OG ORGANISERING

Samarbeid mellom ulike aktører er essensielt for en god og bærekraftig forvaltning og utvikling av sti- og løypenettet. At prosessene skjer i riktig rekkefølge og inkluderer de riktige interessentene er svært viktig i denne sammenhengen. Følgende prinsipper bør ligge til grunn ved tilretteleggingsprosesser:

- Beitelag, reindriftsnæring, grunneiere og andre interessenter skal så tidlig som mulig inviteres inn i tilretteleggingsprosesser. Dette for å enes om praktiske hensyn som kan tas ved etablering eller tilrettelegging av ferdselsåre.
- Det bør jobbes mot å arrangere jevnligte grendamøter hvor traséer, parkeringsplasser eller andre tiltak kan diskuteres i felleskap. Utformingen av dette bør skje i samarbeid med lokale lag og organisasjoner.

- Det bør jobbes mot å etablere et friluftsråd underlagt friluftsrådernes landsforbund (FL) for Oppdalsregionen. Et friluftsråd taler friluftslivets sak, samler friluftssinteresser, og kan tillegges enkelte forvaltningsoppgaver dersom partene anser det som hensiktsmessig. Dette må skje i samarbeid med omkringliggende kommuner og være bredt sammensatt.
- Idrettslag, turistforeninger og andre frivillige lag og foreninger anbefales å ta seg av det praktiske arbeidet med merking, skjøtsel og vedlikehold av stier og turveger.

KOMPETANSEHEVING

Kunnskap om hvilke plikter og retter som gjelder i forhold til ferdsel og tilrettelegging kan virke konfliktforebyggende og bidra til bedre prosesser. Kunnskap om retter og plikter tilknyttet ferdsel i innmark og utmark, organiserte aktiviteter og tilrettelegging er således svært viktig. Herunder ligger aspektet med hva som defineres som innmark og utmark, som for mange kan være uklart. For å sikre kompetanseheving hos blant tilretteleggere, brukere, grunneiere og andre, foreslås følgende:

- «Del stien»-arrangementene videreføres og arrangeres jevnlig med ulike tema som etterspørres av deltagere og interessenter. Ved behov, kan det også gjennomføres befaringer for å se på praktiske eksempler i felt.
- Informasjonsmateriell om retter og plikter tilknyttet ferdsel og tilrettelegging skal distribueres til brukere, tilretteleggere, grunneiere og andre. Dette bør være tilgjengelig digitalt, fysisk og ved store utfartssteder.

PARKERING

For å ferdes i natur som ligger utenfor gå- og sykkelavstand fra bolig- og hytteområder er det avgjørende med gode parkeringsmuligheter. Tilrettelegging for parkering er også et virkemiddel som bidrar til kanalisering og ferdsel inn i ønskede områder. Følgende prinsipper tilknyttet parkering foreslås:

- Parkeringsplasser bør primært tilrettelegges og etableres i nærheten av populære utfartsområder. Dette må foregå i samarbeid med lokale interessenter.
- Populære utfartsområder og startpunkt med behov for tiltak tilknyttet parkering bør kartlegges og tilrettelegges i samarbeid med lokale interessenter. Dette bør så informeres om gjennom digitale og fysiske kart.
- Det bør jobbes mot en standard mal for etablering av parkeringsplasser som tar for seg prosessen i forkant, forslag til informasjonstiltak og systemer som legger til rette for at grunneier kan ta seg betalt ved parkeringsplassen.

TILRETTELEGGING

Tilrettelegging bidrar til økt ferdsel og trygghet for alle som ferdes. Rydding, merking, skilting og annen tilrettelegging er miljøinngrep og skal utføres så hensynsfullt og diskret som mulig, samtidig som det skal gi alle brukergrupper tilgang til naturen.

- Utgangspunktet er at det alltid skal foreligge frivillige avtaler mellom grunneiere og tilrettelegger. Dette skal også gjelde ved allerede tilrettelagte stier hvor det avdekkes mangelfulle avtaleforhold.
- Ved tilrettelegging skal det fokuseres på bærekraftige tilretteleggingstiltak som ikke påfører natur nevneverdig skade. Tilrettelegger oppfordres til å gå i dialog med kommune og grunneier for å kartlegge og vurdere miljøkonsekvenser av tiltaket. Traséer bør ikke legges på de beste beitemarkene.

- Der det er nødvendig med grind, skal selvlukkende grunder, ferister eller gjerdeklyv etableres fremfor ordinære grunder.
- Ved etablering, tilrettelegging eller nedlegging av turstier, bør Merkehåndboka utgitt av DNT, Friluftsrådernes landsforbund og Innovasjon Norge brukes. Ved etablering, tilrettelegging eller nedlegging av sykkelstier bør NOTS (Norsk organisasjon for terrengsykling) sin stibyggerhåndbok brukes
- Ved behov kan det avholdes kurs i regi av NOTS, DNT eller andre for å bidra til en tilrettelegging som er bærekraftig, bestandig og som minimerer skade på naturen. Dette må foregå i samarbeid med frivilligheten ut fra en behovsvurdering.
- Enkelte områder er under et særskilt press fra et mangfold av interessenter og krever et særskilt fokus for å ivareta alle interesser. Dette er primært områdene rundt Raudhovden, Oppdal Skisenter, Kåsen og Svarthaugen. Ferdselen i disse områdene forventes å øke. Ved nye tiltak i disse områdene bør det gjøres særskilte vurderinger tilknyttet behovet for tiltaket og påvirkningen tiltaket har på natur og miljø og andre interesser. Kanalisering av ferdsel bør være hovedregelen.

HENVISNING TIL VEDLEGG

Vedlegg 1: Inntømme innspill

Vedlegg 2: Kilder til finansiering

Vedlegg 3: Avtale om tilrettelegging og merking av stier i Oppdal kommune

Vedlegg 4: Eksempelavtale for skiløypetrásé over innmark i Oppdal kommune

Vedlegg 5: Eksempelavtale for skiløypetrásé over utmark i Oppdal kommune

Vedlegg 6: Definisjoner og bestemmelser gjennom spillemiddelordningen

Vedlegg 7: Detaljert beskrivelse av traseer